JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԵՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճամբէն, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱՊԵՐՊ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	13 Ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ
ԵԷՏԻ-ԳՈՒԼԷԻ ԱԶԳ. ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Քանի որ ամէն ազգային անհատ պարտք մը ունի հանդէպ այդ հաստատութեան կամ անոր պատսպարեալներուն կարելի եղած չափով օժանդակելու, և քանի որ նուիրատուներու ցանկեր կը տեսնուին լրագիրներու մէջ գրեթէ ամէն օր, չէ՞ր արժեր ուրեմն որ բարոյական աջակիցներ ալ ունենար մերթ ընդ մերթ, ա՛յն տեսակէտներուն համար՝ որոնք ապագայ անհատներու օգտին կը ծառայեն։ Ուրեմն յօդուածիս այս նախերգանքովը կը փափաքիմ յորդորել արհեստաւոր դասակարգին կարող անդամները, որ կոչում ընելով իրենց զգացումներուն, երբեմն պատոյտ մը ատեն Որբանոցը և Հիւանդանոցի՝ արհեստական ճիւղերը այցելելով, աւելի եւս օգտակար ըլլալու մասերը խօսին —գոնէ բերանացի— այն մասին վրայ որոնք արդէն իսկ բաւական յառաջացած կը կարծուին։ Չմոռնալով սակայն «chacun à son métier»ի առածը։

Երբ իմացայ թէ որբուհիներն ալ իրենց պատսպարանին մէջ ասեղնագործութեամբ կը զբաղին, հետաքրքրուեցայ հասկնալու թէ մինչեւ ո՛ր աստիճանին հասած են և ներկային կամ ապագային իրենց օգտակար ըլլալու վիճակին մէջն է ուսողութիւննին թէ ոչ։

Այս միտքով կ'այցելեմ Որբանոցը։ Առաջնորդութեամբ տնօրէնի փոխանորդին, կը յառաջանամ մաքուր սենեակները՝ նկարանները զննելով, և կարծես իրենց վիճակին անգիտակ, ցրուած զուարթ փոքրիկներուն մէջէն, մինչեւ խցիկ մը, որ ասեղնագործութեան ուսուցչուհին՝ դարակէ մը հանելով՝ նախապէս ճերմակ և յետոյ գունաւոր ասեղնագործութիւնները կը ներկայացնէ ինծի. կը դիտեմ զանոնք։ Կը դառնամ կողմնակի, կը տեսնեմ պատին կոթնած կարկաններ, ոմանց վրայ կիսաւարտ ասեղնագործութիւններ և ոմանց վրայ ալ գորգի խակ սկզբնաւորութիւններ։

Կ'իջնենք վար և տնօրէն Տքթ. Շիրինեան գործերը ինչպէս գտած ըլլալս և դեռ ինչեր պէտք ունենալուն վրայ տեղեկութիւն կը խնդրէ ինձմէ։ Կը խոստանամ «գրաւոր կերպով» և ահաւասիկ։

Եթէ ընդունինք «կինը՝ մարդկութեան և աշխատութեան կէսը»ի ճշմարտութիւնը, և եթէ անոնց բաժինն ալ իրենց տալ հարկ է, պէտք է որ շրջահայեցութեամբ և օգտակար ըլլալու միջոցներով մշակենք այն ճիւղերը որոնք որբուհիին ապագան պիտի շինեն։

Մտաւորական և մարմնական սնունդէն զատ, ձեռարուեստի զարգացումը անհրաժեշտ է այդ աւանդներուն համար։

Առաջինը՝ արուեստին ուսուցումը դիւրըմբռնելի պիտի ընէ, իսկ երկրորդը՝ ոյժ պիտի տայ անոնց, աշխատութեան առկալու։

Ձեռարուեստի աշխատութեան ժամերը աւելի ընդարձակել պէտք է, գոնէ կէս օր. Օրը մէկ ու կէս ժամը՝ ոչ միայն անբաւական է, այլ և անկարելի է արդիւնք սպասել այդչափ ժամերու աշխատութենէն։

Իմ տեսած ասեղնագործութիւններս՝ քիչ շատ խնամքով մշակուած՝ Թաղային վարժարանի մը գործերէն աւելի բան մը չէին, ինչ որ շատ քիչ է արհեստանոցի վերածուելիք հաստատութեան մը համար, հետեւապէս՝ պէտք է Թաղային վարժարանի մը այդ արուեստին մշակութենէն տարբեր կերպով ըմբռնել որբանոցինը։

Վարժարանի «ութին»ները անհրաժեշտ են տղոց համար և ձեռարուեստը երկրորդական, որովհետեւ օրիորդը վարժարանի շրջանէն ետքն ալ առաջ կրնայ տանիլ զայն եթէ ուզէ։ Բայց որբանոցին մէջ՝ «ութին»ներուն կարեւորագոյնները առնելով, ձեռարուեստին ոյժ տալը աւելի գործնական կ'երեւի և շահաբեր։

Արդ՝ քանի մը վաճառականներու կարծիքն է, գորգագործութիւնը ընդունիլ որբանոցին մէջ։ Այդ կարծիքը շատ գործնական կը գտնեմ հետեւեալ պատճառներուն տակ։

1. Գորգագործութիւնը՝ առօրեայ վաճառականութեան հետ շփման մէջ գտնուող հասարակ արուեստ մըն է որ կրնայ շահաբեր ըլլալ։

2.—Մինչդեռ՝ ասեղնագործութեան խնամեալ մասին ուսուցումը առնուազն տասներկու տարեկանէն կրնայ սկսիլ, գորգագործութիւնը հինգին մէջ ալ կրնայ մշակուիլ։

3.—Մինչդեռ՝ ասեղնագործութեան մշակութիւնը՝ աշակերտին ձեռքերուն տակ առնուազն երկու տարիէն արդիւնքը կրնայ ցոյց տալ, գորգի պատրաստութիւնը ընդհակառակը վաճառելի վիճակի մը մէջ կրնայ ըլլալ, կարծեմ վեցամսեայ աշխատութիւնով մըն ալ։

Եթէ ատոր մշակութիւնը ընդունելի ըլլայ, պիտի տեսնուի որ, որբուհիները ժամավաճառ չի պիտի ըլլան, գէթ մինչեւ որ ասեղնագործութեան դասընթացքը մտնելու տարիքին հասնին։

Գալով ասեղնագործութեան դասընթացքին, մինչեւ ցարդ աշխատուածներէն նախապատիւ կրնայ համարուիլ բուն արեւելեանին մշակութիւնը, որ ինչպէս արդէն ըսած էի, ոչ միայն մեր միջավայրին մէջ կը ծախուին, այլ օտար երկիրներ ալ ղրկուելով՝ աւելի շահաբեր կրնան ըլլալ, եթէ ուզուի աշխատելով անոնց դիւրին միջոցները ձեռք բերել։

Ասեղնագործութեան ճիւղին մշակման նպաստաւոր պայմաններն են հետեւեալները։

1.— Առ այժմ բոլորովին թողուլ ճերմակ ասեղնագործութիւնը, որուն համար մինչեւ հիմա ապարդիւն ջանքեր եղած ըլլալը տեսայ, և որուն դժուարութիւնը բացատրած էի։ Ատիկայ բացարձակապէս ամէն մարդու գործը չէ։ Անոր տեղ պէտք է ընդունիլ ոսկեղէն ասեղնագործութիւնը՝ պէտք եղած ճիւղերով։

2.—Երանգաւոր ասեղնանկարը մշակել, ո՛չ թէ հասարակ «Cordonnet»ով, այլ լուացքի մետաքսով (soié lavable)։ Ո՛չ թէ թաւիշի կամ բրդեղէններու վրայ՝ անարուեստ գծագրութիւններով, այլ մետաքսեայ կերպասներու, որոնց վրայ գործադրութիւնն ալ կը դիւրանայ, չուրանալով տրուած աշխատութիւնը։

3.—Երանգաւոր ասեղնագործութիւնը, սկսիլ ծաղկենկարէն, որոնք պէտք է օրինակուած ըլլան բնականէն (d'après nature), և ոչ թէ մէկէն, այլ հետզհետէ բարձրացնել զայն կենդանանկարի և դաշտանկարի (paysag)։

4.—Վերոյիշեալ ասեղնանկարներուն մէջ օտար նիւթեր խառնուին այն պարագային, երբ ցոյց տրուած եղանակով եղած գործադրութիւններուն ճարտարութիւնը տեսնուին։ Զանազան շնիլներու գործադրութիւնը աւելի դիւրին է քան մետաքսինը։

Ահա ասոնք պիտի կազմեն ասեղնագործութեան դասընթացքին տարբերը, որոնցմով պիտի կազմուին թէ արեւելեան, թէ արեւմտեան ճաշակով պատրաստուած առարկաներ։

5.— Իւրաքանչիւր առարկայի կազմուածքի (montage) դրութիւնը մշակել, ինչ որ ասեղնագործութենէն ետք անմիջական պէտքն է, առանց որուն գնորդին չի կրնար ներկայանալ ո և է առարկայ։ Այս ալ չէ՞ մի որ ձեւու կարին մշակութենէն կը բղխի։

Եթէ այս ըսածներուս գործադրութիւնները պարզած տեսնուին, կը յուսամ որ արդիւնաւոր ելք մը կրնան ունենալ։ Ասկէ զատ արհեստներու իւրաքանչիւր ճիւղին մշակութիւնը աշխատելու է, հասցնել ա՛յն աստիճանին որ, ո՛չ թէ արտադրութիւններ հասարակութեան ներկայացուին նուէրատու ըլլալու մտօք, այլ նոյն իսկ գնորդներու կամ յանձնարարողներու խումբեր իրեն քաշէ։

Ուրեմն՝ հրաւիրելով Հիւանդանոցի անձնուէր Հոգաբարձութեան ուշադրութիւնը ներկայ տողերուս վրայ, ի սրտէ կը փափաքիմ պարունակածին գործադրութիւնները, —ոչ թէ երեւակայականին այլ իրականին հետ բաղդատելով զանոնք—ի սէր այն փոքրիկներուն, որոնց կեանքի բաժինէն պէտք չէ զրկենք զիրենք, գոնէ խղճմտանքի դէմ պատասխանատու չգտնուելու համար։

ԳՐԻԳՈՐ Կ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԵՐԵՒԱԿԱՅԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆԸ

Միտքերնուդ կ'անցնէ՞ր որ Իզմիրեանց Գրական Ցանձնաժողովը, եռանդը ունենայ արդի հայերէն լեզուի բառարան մը յօրինելու, «կէտ նպատակի ունենալով, ճշդել գրաբարէն փոխ առնուելիք կանոնները, ոճերը, ասացուածները, ընտրել գաւառական բառամթերքը, եւրոպական լեզուներէ փոխառութիւնները, կոկել յստակել արդի հայերէնը, և բերել զայն արեւմտեան լեզուներու սեղմ և հաստ ճշդաբանութեան»։

Կատակ չէ՛ այս մտածումը։ Որոշումը տրուած յայտարարութիւն մըն է, Թերթերուն գրածին համեմատ։

Իզմիրեանց Գրական Ցանձնաժողովը բառարան մը պիտի յօրինէ, հայերէն լեզուի մասին, վերը յիշուած նպատակներուն համար։

Այս գործին մէջ, մասնախումբի անդամները «աշխատողներ» պիտի ըլլան, որոնք պիտի ունենան գաւառացի «աշխատակիցներ» ալ։

Հիմակուց հիմա, այդ աշխատողներն են, իւրաքանչիւրը իրենց մասնագիտութեան բաժինին համար, Ս. Պատրիարք Հայրը, Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան, Ռէթէոս Պէրպէրեան, Բիւզանդ Քէչեան, Յակոբ Գուրգէն, Հրանտ Ասատուր, Թովմաս Թէրզեան, Բրոֆ. Յակոբոս Ճէճիզեան, Տքթ. Թորգոմեան, Բարթող Թէլեան, Յովսէփ Նուսօֆեան։

Մասնախումբին նախագահը և վարիչը պիտի ըլլայ Ս. Պատրիարք հայրը, և քարտուղարը՝ Հրանտ էֆ. Ասատուր։ Նիստերը տեղի պիտի ունենան Ն. Ամենապատուութեան տունը։

Չեմ գիտեր թէ, ո՛ւրկէ միտքը ինկեր է ասանկ գաղափար մը Իզմիրեանց Գրական Ցանձնաժողովին, և չեմ կըրնար երեւակայել աւելի տարօրինակ, աւելի զարմանալի երազ մը, քան արդի հայերէն լեզուի բառարան մը յօրինելու այս եղանակը, կէտ նպատակի ունենալով, — պէտք է կրկնել, ա՛յնքան շքեղ կերպով զարմանալի է այդ «կէտ նպատակին», — ճշդել գրաբարէն փոխ առնուելիք կանոնները, ոճերը, ասացուածները. ընտրել գաւառական բառամթերքը, եւրոպական լեզուներէ(կատարուելիք) փոխառութիւնները, կոկել, յստակել արդի հայերէնը, և բերել զայն արեւմտեան լեզուներու սեղմ և հաստ ճշդաբանութեան։

Կարելի չէ՛ երեւակայել ասկէ տարօրինակ որոշում մը, — եթէ երբեք ժամանցի համար մէջտեղ նետուած կատակ մը չէ ան, — և տեսէք թէ ինչո՛ւ։

* * *

Դիտէք թէ հայերէն լեզուն, — իր պոլսական և գաւառական բարբառներուն շրջանակին մէջ, — բառերու ինչ սարսափելի կերպով առատ մթերք մը ունի։

Հիմա՛, կրնա՞ք երեւակայել դուք, այն յաւիտենական ժամանակամիջոցը, որ պէտք պիտի ըլլայ բառարանի աշխատաւորներուն, որպէս զի անոնք կարենան, —ո՞վ գիտէ քանի՜ միլիոն նիստերու մէջ,—հայերէն բառարանին բիւրաւոր բառերը մաղել, մաղմղել, անոնց վրայ որոշումներ արձակել, միակերպ ձեւ մը տալ անոնց, ու դասաւորել Բառարանին մէջ։

Դուք կրնա՞ք երեւակայել, — հեռուները մի՛ երթաք, — այն անվերջ վիճաբանութիւնները, անհամաձայնութիւնները և բանակռիւները որոնք տեղի պիտի ունենան մէկ բառի մը՝ քերականական, լեզուագիտական կամ դեռ չեմ գիտեր ինչական կազմութեան մասին եզրակացութեան մը յանգելու համար, մէկ բառի մը, ձգեցէք ամբողջ բառարանը։

Յետոյ, չեմ գիտեր թէ, ինչ տեսակ գործակցութիւն մը պիտի ունենան գաւառացի «աշխատակիցներ»ը, այս գործին մէջ։ Արդեօք թղթակցութեամբ տեղի պիտի ունենայ անոնց այդ աշխատակցութիւնը։ Օ՜հ, մէկ երկու դար պէտք է ապրինք այն ատեն։

Մասնախումբի անդամ նշանակուած անձերը, — ամէն մարդ գիտէ, — լեզուական ուղղութեան մասին, այնքան իրարու հակոտնեայ եզրերու մէջ կը գտնուին որ, կարելի չէ խելքի մէջ սղմեցնել թէ, անոնք կրնան համաձայնութեան մը գալ, ո և է խնդիրի մը մէջ, որուն հետեւանքը կը գուշակէք թէ ինչ կ'ըլլայ։ Անոնցմէ մէկը իր մէկ փաստը պիտի առաջ քշէ, ուրիշ մը՝ ուրիշ փաստ մը, ա՛լ աւելի ուրիշ մը՝ բոլորովին տարբեր փաստ մը, միակ խնդիրի մը մասին, ու երբ գործը քուէի ձգուի, —գործ ունի այն ատեն լեզուն։

Այս ակներեւ անպատեհութիւնները կրնան մանրամասնուիլ, և իւրաքանչիւր մանրամասնութիւն իր հետ կը բերէ բոլորովին տարբեր անպատեհութիւններ, որոնք ամէնքը միանալով կը հաստատեն սա իրականութիւնը թէ, այդ տեսակ բառարանի մը յօրինումը երազ մըն է պարզապէս։

Իրականացնելու համար այդ հեշտալի գաղափարը, սերունդներ պէտք է աշխատին, և ամէն մարդ գիտէ թէ մենք որքան զմայլոտ ենք գրական աշխատութիւններու վերելքին մէջ։

Այս բառարանին ծրագիրը հակառակ է նաեւ Իզմիրեանց Գրական Կտակին տրամադրութիւններուն։

Ատանկ գործ մը մէջտեղ չի կրնար ելլել, ու անով զբաղելու պէտքը չկայ պարապ տեղը։ Գրական օգտակար աշխատութիւնները չեն պակսիր, եթէ Իզմիրեանց Ցանձնաժողովը նպատակ ունի գեղեցիկ գործ մը մէջտեղ հանելու։

Բառարանի խ-Բօբէններով զբաղելու փոխարէն, շատ աւելի օգտակար է գրական խելքի մօտիկ բաներու ուշադրութիւն դարձնել, քիչ մը արդիւնաւոր ընծայելու համար վերջապէս Իզմիրեանց Գրական Կտակը, որուն երեսէն մեծ բան մը չտեսաւ տակաւին գրականութիւնը։

ԵԶԱՅԲ

Գ. Ե.—Այս տողերը գրելէ ետքը, «Բիւզանդիոն»ի մէջ կը կարդամ թէ, Իզմիրեանց Գրական Ցանձնաժողովը դիտաւորութիւն մը կ'ունենայ, Բառարանի գործը յաջողութեան մէջ դնելու համար, ջնջել զանազան երկասիրութիւններու նուիրատուութիւնը, սա խելօք պատճառաբանութիւնով. «Փոխանակ տարուէ տարի 60ական ոսկի մրցանակ բաշխելու այնպիսի երկերու որոնց ամէնքն ալ չեն կրնար նոյն արժէքը ունենալ և միայն կարեւորութիւն մը ներկայացնել հայ գրականութեան կամ բանասիրութեան համար, Ցանձնաժողովը կ'ուզէ տեւական արդիւնք մը յառաջ բերել, հայ լեզուին ամենամեծ պէտքը հոգալով»։

Ինչ կը նշանակէ կտակի մը տրամադրութեան այս անիրաւ խեղաթիւրումը։

Ինչո՞ւ ասանկ։

ՔԻՉ ՄԸՆ ԱԼ ԹԱՏՐՈՆԷՆ

ՍԱՄԱԹԻՈՅ ՆՊԱՍՏԸ

Այնքան ծանուցումներէ և մանաւանդ տրուելիք խաղին շուրջ պտտած զովեստներէն ետք, բնական էր որ բացակայ չպիտի ըլլայինք Սամաթիոյ Աղքատախնամին տուած այդ ներկայացումէն։

Նպաստի, կամ անսովոր ցերեկոյթի մը նշանները, անխուսափելիօրէն, կը յայտնուէին նոյն իսկ դուրսի զարդարանքէն, գետինը փռուած գորգերէն, ծաղկեփունջներու նուիրումէն և երիտասարդներու կողմէ կատարուած հաճոյակատար ընդունելութենէն։

Բէթի-Շանի շքեղ սրահը լեցուած էր ամէն կողմ՝ ընտրուած բազմութիւնով մը, և խաղին սկսելուն կը սպասուէր անհամբեր։

Եւ նկատելով այն գոհունակութիւնը, զոր ամէնքը յայտնեցին, այն վայելքը որմէ ոչ ոք տժգոհ մնաց, խօսինք խաղին վրայ, թողլով մէկ կողմ երաժշտութիւնը, որ եւրոպական նշանաւոր վարպետներու նուագներուն քաղուածոյ խմբերգանքն էր։

* * *

Խաղը, «Մուրացիկ Կինը», կրնամ ըսել թէ Մնակեան «րէբէրթուար»ին է՛ն յուզիչ և հոգեբանական պիէսներէն մին էր, որ հակառակ թոյն ու դաշոյն չըպարունակելուն՝ շատ գոհ ձգեց և հաճութեամբ ունկնդրուեցաւ ներկաներուն կողմէ ինչ որ կը յայտնէ թէ կամաց կամաց մեր ժողովուրդը տրամադիր է փնտռելու հոգեբանական գեղեցիկ կըտորներ, բա՛ն մը որ՝ դարձեալ, Մնակեանէն է որ կը սպասենք։

* * *

Պատմութիւնը շատ պարզ է, առանց գրեթէ հանգոյցի։ Երկաթագործի կին մըն է որ կը մեղանչէ ամուսնական պարտականութիւններուն մէջ՝ Կոմսի մը տուած սէրին պատճառով. հակառակ իր մէկ զաւակը տեսնելու փափաքին —իր շորշորանքին բոլո՛ր և միակ պատճառը — կը մերժուի ամուսինին Ժան Բօլի (Մնակեան) կողմէ և կ'երթայ ապրիլ Կոմսին (Պիննէմէճեանի) հետ։

Վերջը անոր կողմէ ալ կը վռնտուի և նոյնիսկ տունէն մեկնած օրը, աչքերը կայծակէն կը կուրնան՝ իր զաւկին անցքը տեսնելու համար պատուհանը ելած ատեն։

Պզտիկին ծնունդին օրը երբ երկաթագործի այդ համեստ ընտանիքին մէջ ուրախութիւնը ծայր տալ սկսած էր, սոսկալի տռամ մը կը գործուի։ Ժան Բօլի կնոջ հրապուրիչը՝ ամուսնացած՝ նոյն իսկ անոր կաթնքոյրին հետ, ներս կը մտնէ՝ իր ձեռքովը ա-

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 24

ՀԱՆՐԻ ՄՕՆԷ

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿԻՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԱ.

—Առանց իմ, հօրեղբօրաղջկանս, կամ հօրեղբօրս գիտակցութեան՝ իմ նկարս շինելով, մանաւանդ առանց հօրեղբօրս գիտակցութեան որ միայն իբրեւ ընտանիքի պետ, կրնար հրաման տալ։

—Կ'ուզէի անակնկալ ընծայ մը ընել իրեն... Կարծեմ այսօր կէսօրէն վերջ տեսար զայն, որ երբ գողութիւնը լմնցաւ, գծագրութեան համար ինծի բան մը չըսելէ զատ, Ֆերնանտին և Արիչիթային դէմ ալ զայրացաւ։

—Շատ հեռատես չէ՛ մը Սօլթրէյ հօրեղբայրս, և ասիկայ դեռ վայրկեան մը առաջ կարծեմ դուն կը խոստովանէիր, ըսաւ մելամաղձոտ դէմքով մը Էլիզ։

—Ուրեմն կը դատապարտե՞ս զիս։

—Քիչ մը։ Որովհետեւ եթէ ինծի բան մը հարցուցած ըլլայիր, քու ձեռնարկէդ ետ պիտի կեցնէի քեզ։ Գիտե՞ս թէ ի՛նչ կը նշանակէ իբրեւ յիշատակ երիտասարդ աղջկան մը նկարը շինելը։

—Ես...

—Հիմայ ըսէ թէ, ի՞նչ համոզում գոյացուցին ինծի նկատմամբ։

—Բա՞ւ...

—Կը հաւատա՞ս որ, Պէրթրան և Արիչիթա, տարօրինակ տրամադրութիւններ չը պիտի ընեն ատոր նկատմամբ։

—Բայց Պէրթրան վկա՛յ է։ Ան գիտէ թէ Ֆերնանտ նոյն իսկ իր պատկերը չնչել կ'ուզէր։

—Մինչեւ հիմայ վկայ մնա՞ց սեսնենք. անիկայ ձգէ և գանք Արիչիթային... Աղէկ կը ճանչնաս կարծեմ Արիչիթան։ Բայց կարեւորութիւն չունի բնաւ մտածելը ատոնց վրայ, միայն սա ըսեմ որ շատ գէշ ըրիր ինծի...։

—Ո՛հ, Էլիզ։

—Ո՛վ գիտէ թէ հիմայ, նոյն իսկ ա՛յս վայրկեանին, դղեակին մէջ խօսակցութեան առարկայ չեմ... Ե՛ս, խեղճ որբուհի, որ իմ նախնիքներէս, առաքինի և մաքուր անունէ մը զատ, ուրիշ ժառանգութիւն չունիմ։

—Ա՛հ, աղաղակեց Րօպէր դողդըղացող ձայնով մը, ո՛չ մէկը պիտի արատաւորէ այդ նուիրական ժառանգութիւնը, քանի որ կ'ապրիմ ես։

—Եւ ինչպէ՞ս... պատասխանեց ան յուսահատ շեշտով մը։

—Ինչպէ՞ս, չե՞ս տեսներ որ...որքան ես...

Էլիզ յանկարծ, իր փոքրիկ ձեռքով Րօպէրին բերանը գոցեց արգիլելով այն բառին փախուստը անոր բերնէն, և ցած ձայնով ըսաւ.

—Լռութի՛ւն։

Ու լռութիւնը երկա՛ր, խորհրդաւոր և տխուր, տիրապետեց երկուքին մէջ՝ սուգի օրի մը պէս։

Աչքերնին կախած ու գետինը դամած էին տխուր կերպով. և չէին համարձակէր վեր առնել զանոնք սա կանխազգացումի տագնապին մէջ ընկղմած որ, եթէ շարժում մը ընէին, ակնարկ մը փոխանակէին, կամ վերջապէս եթէ աննշմարելի շշուկ մը, կամ այնպիսի թրթռացում մը որ մթնոլորտին վրայ միայն տպէ, տեղի ունենար իրենց մէջ. անմիջապէս պիտի փոթորկէր այն որոտումը՝ զոր երկուքն ալ կը զգային իրենց ներսի դին շանթելու պատրաստ։

Մէկէնիմէկ, այս խորին լռութեան մէջ տերեւներու խշրտուք մը լսուեցաւ։

—Կորսուեցա՛յ, մրմնջեց Էլիզ։

Շշուկը մարեցաւ։

—Թռչուն մըն էր անշուշտ, որ իր ճիւղը կը փոխէ։

Դեռ բաւական մութ ըրին, սովորական վախէ մը բռնուած, բայց աղմուկը չը կրկնուեցաւ։

—Ալ մնաս բարո՛վ, ըսաւ Էլիզ, կը դողամ...

—Բայց...

—Լալու ու խորհելու համար սենեակս պիտի փակուիմ, աւելցուց նէ, նորէն մելամաղձոտութեամբ մը բռնուած։ Մնաս բարո՛վ, դիւցերային անո՛ւշ պըտոյտ։

Եւ հեռացաւ ան Րօպէրը հոն վարանումի մը մէջ մինակ և յուզուած ձգելով։

Ան ալ այլեւս իր քովը չը տեսնալով զայն, իր տեղը ձգեց և դղեակին ճամբան բռնեց։

Նոյն ատեն, մէջտեղը ամայի գըտնելով, շատ խոշոր դիմաստուեր մը, գիշերուան թափանձիկ լոյսին մէջ սեւ կերպարանքով երեւցաւ, որուն գլխուն վրայ արիւնի լայն արատ մը կար։ Այս արատը, լուսինին սպիտակ ու շլացնող լոյսի ողողումներուն տակ, հայելիի փայլունութեամբ մը կը փայլէր։

[illegible] ծիծաղ մը, գիշերուան խոր լռութեան մէջ արձագանգեց ու զեփիւռը տարածեց ատելութեան շեշտերով գոռացող սա խօսքը.

—Անո՛նք էին...Գուշակեցի՛ արդէն։

Ու այս ճիւաղական երեւոյթը, սեփ սեւ՝ գիշերային կիսաթափանց ստուերին տակ, որ արիւնի բիծ մը ունէր վրան. մարդասպան գազանի մը պէս, սահեցաւ վայրիացած պտերներով իրար գրկած, հսկա՛յ կնձնիներուն մէջ։

(Շարունակելի)

երած տունէն․ Ժան Բոլ՝ փորփոքած՝ իր ծանր մուրճը կը վերցնէ զայն մեռցնելու համար․ սակայն որոշումը մենամարտի կը մնայ։

Կոմսը կը սպաննուի, և երբ դըժբաղդ երկաթագործը տուն կուգայ՝ իր զաւկին առեւանգուած ըլլալը կը լսէ, հազիւ զայն փնտռելու ձեռնարկած՝ ոստիկաններ կու գան զայն իբր մարդասպան ձերբակալել, որովհետեւ մենամարտին մէջ վկայ չէր որոշուած։

Կոյր մայրն ալ (Տիկ․ Ագնիւ) լսելով իր կեանքին միակ լոյսին անհետիլը ինքզինքը պատուհանէն նետելով անձնասպանութիւն կը փորձէ, սակայն աղքատ ընտանիքի մը կողմէ կ՚ազատուի՝ ուր կը տեսնայ նոյնիսկ իր զաւակը լարախաղացի մը անգութ ձեռուըներուն տակ․ հոնկէց է որ, ուրիշ օր մը, իր կոյր վիճակին անօրինակ դիւցազնութեամբը, ինքն ալ իր կարգին, կը գողնայ պզտիկը՝ և կուգայ պաշտպան խնդրել նոտար-բժշկի մը քով, որ միեւնոյն ժամանակ երկաթագործը ազատած էր՝ կոմսուհիին կողմէ գրուած նամակով մը, որով դատ չէր բանար իր ամուսինին սպաննիչին դէմ։

Այդ նոտարին տունին մէջն է որ կը հանդիպին երկու նախորդ ամուսինները, գտած իրենց սիրասուն զաւակը․ և իրարու գիրկ կը նետուին՝ յաւերժական ներումը սիրտերնուն մէջ։

* * *

Խաղը չեմ գիտեր որունն է, սակայն սա ըսեմ թէ, քիչ մը անբնական տեղեր, դէպքեր չէին որ կը պակսէին հոն․ այդ խաղը ծայրէ ի ծայր ճակատագրային դառն և ի վերջոյ քաղցր —եթէ երբեք այդպէս կրնանք կոչել— դիպուածներու շղթայում մըն էր և ոչ ուրիշ բան․ խաղին մէջ այնքան հանգոյց, չարունակական ոգեւորութիւն չկար, և իր ամէն մէկ արարը անջատ անջատ կրնար դիտուիլ առանց նախորդին պէտք մը ունենալու, ա՛յնքան տարբեր էին իրարմէ յուզումներու տեսակէտով․ յուզումը որ առաջին վարագոյրէն մինչեւ վերջի վայրկեանը կար՝ և այդ չէ՞ արդեօք որ մեզի գոհ ձգեց։ Իսկ անունը «Մուրացիկ կինը» անյարմար է ըստ իս այդ խաղին, ուր մուրացիկ կինը է՝ն վերջի արարին մէջն է որ մէջտեղ կ՚ելլայ, և նախորդ ամուսինը, կոմսուհին, վերջապէս, կոյր մուրացկանի մը տարազին տակ հաց և պաշտպանութիւն կ՚աղերսէ։

Գալով դերակատարներուն՝ անոնք ինչ որ են միւս խաղին մէջ նոյնն էին հոս ալ, որովհետեւ արուեստը չէ որ կը փոխուի այս խումբին մէջ այլ դերը։

Մնակեան իր պատուախնդիր մարդու, ազնիւ և խիստ նկարագիրը մը բոլոր գոյները վեր հանեց, Թաչկինակներ թրջելով և բուռն, կրակոտ ծափեր, «պռավօ»ներ խլելով, բան մը որուն իրապէս արժանի է իր արուեստագէտի կատարելութեան մէջ։

Խաղին միւս գլխաւոր դերակատարը Տիկին Ագնիւ, այս խաղին մէջ բաւականէն աւելի յաջողեցաւ կրնանք ըսել։ Իր կուրութիւնը չ ատ գեղեցիկ կատարեց և ասոր համար ծաղկեպսակի մը և կրկին ծափերու արժանացաւ։

Գալով Ժան Բոլի մօրը՝ Թէրէզին՝ խաղին Գրդ դերը, տիկին Սաթենիկ չկրցաւ կատարել պէտք եղածին պէս, հակառակ իր պատուասէր յուզումներուն և պոռոտ փղձկումներուն՝ որոնք աւելի կատակերգութեան մէջ է որ կը փնտռուին․ կը կարծենք թէ Մնակեան էֆ․ սխալ մը գործած էր կատակերգակի մը՝ ողբերգակ դեր տալով, և այն առարկութեան թէ՝ լաւագոյնը չկայ, մենք ալ կը կրկնենք, ուրիշ մը հետ, Մնակեան խումբին մէջ նոր ուժերու պէտքին զգալի ըլլալը։

Եւ անկէց զատ, կ՚երեւի թէ արտաքին ձեւերու հոգ չտարուիր․ Մնակեան զաւակ մը եղեր էր, որ մօրմէն աւելի ծեր էր․ արդեօք տիկ․ Սաթենիկի մազերը քիչ մը ճերմկցնել, երեւոյթին վրայ քիչ մը ծնկած ձեւ դնել կարելի չէ՞ր։

Դիտողութիւն մըն ալ․ կը խնդրենք սիրելի դերասանապետէն որ արգելուին պահերու մէջ գոնէ՝ մէկտեղ չհանէ Ջօզանեանը․ որ իր խեղկատակ ձեւերովը յուզումներուն ազդեցութիւնը կը ջնջէ և պաղութիւն մը կը ձգէ սրահին մէջ, ինչպէս տեղ մը չատ զգալի եղաւ այս խաղին մէջ ⊥ մինչդեռ ուրիշ տեղեր՝ անշուշտ մարկ կ՚ըլլուի և կը ծափահարուի ալ իր կատակերգակի բնական ձիրքը։

Իսկ միւս դերակատարները, ամէնքն ալ իրենց դերը յաջող կերպով կատարեցին, մանաւանդ Ալիքսանեանը որ՝ իր կատարեալ արուեստագէտի կարողութիւնովը թէ ոճիրի, թէ կատակերգութեան, թէ դժբաղդի և թէ վայրագ մարդու դերերը ա՛յնքան բնականօրէն, ճշգրտապէս կը ցոլացնէ որ մենք, այս խաղին իր ա՛յնքան քիչ բաժինը անգամ — կատաղի լարախաղացի մը անգութ վերաբերմունքը պտըիկ անմեղ տղի մը հանդէպ— չկըրցինք ծափահարելէ ետ կենալ։

«Դեղին ձեռնոցն» ալ սիրուն կատակերգութիւն մըն էր ուր կատարելապէս յաջողեցան իր բոլոր դերակատարներն ալ։

* * *

Այսքան գեղեցիկ ժամանց մը, որ մեզի պարգեւեց Սամաթիոյ երեք թաղերու գործունեայ աղքատախնամը, ինչպէս նաեւ կարգադիր մասնախումբին աշխատող անդամները․ պատճառ եղաւ որ շնորհաւորենք զիրենք, մանաւանդ իրենց այն անօրինակ ջանքերը որով ուղեր էին մինչեւ այդ օրը նմանօրինակ առիթի մը մէջ, տեղի չունեցած արդիւնքով մը օժտել թաղին աղքատներն ու հիւանդները, բան մը՝ որուն մէջ յաջողեցան, քանի որ 120-130 ոսկիի զուտ հասոյթ կայ մէջտեղը։

Ց․ Տ-Ց․

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

Վալտէք Ռուսոյի դահլիճին հրաժարումէն վերջ, Ֆրանսայի Նախագահը՝ նոր Նախարարութիւնը կազմելու գործը Մ․ Գոմպի յանձնեց, որ արդէն ժամանակին կրթական նախարարութեան պաշտօնը վարած միջոցին վարչական մեծ կարողութիւն մը ցոյց տուած էր։ Նոր դահլիճին կազմակերպութեանը մէջ՝ ամէնէն աւելի ուշադրութեան արժանի կէտը Մ․ Տէլքասէի և զօրավար Անտրէի իրենց պաշտօննին պահած ըլլալն է։ Երեք տարիէ աւելի տեւող ժամանակամիջոցի մը մէջ Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութիւնը վարող Մ․ Տէլքասէ՝ ֆրանքեւռուս զինակցութիւնը ամրապնդելու գործին մէջ մեծ դեր ունեցած էր։ Իսկ զօրավար Անտրէ, երկրին զինուորական հաստատութեանց մէջ մեծ բարեփոխումներ մտցուցած ըլլալուն, իրօք ծառայութիւններ մատուցած էր Ֆրանսայի։

Այդ երկու անձնաւորութեանց իրենց գործին գլուխը մնացած ըլլալը բաւ է յայտնելու թէ, նոր Նախարարութիւնը ո և է փոփոխութիւն չպիտի կատարէ արտաքին ուղղութեանը ինչպէս նաեւ զինուորական ներքին գործերուն մէջ։ Նոր դահլիճը աւելի երկրին մէջ ներքին յառաջդիմութիւններ ձեռք բերելու և եկեղեցական կացութիւնը բարւոքելու խնդիրովը պիտի զբաղի։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԵՍՊԱՆԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ․— «Ֆիկառօ»ի խմբագիրներէն մին, Անգլիոյ Բարիզի դեսպան Սըր Էտմոնտ Մօնսօնի ներկայանալով, հաշտութեան կնքման մասին իր կարծիքը հարցուցած ըլլալով, հետեւեալ պատասխանը ստացեր է։

Դեսպանը․— Ձեր ուզած բացատրութիւններուն ես ալ տեղեակ չեմ։ Նախ սա գիտնալ պէտք է թէ հաշտութեան բանակցութիւնները լիակատար գաղտնօրէն կատարուած են։ Անկէց զատ երկար ատենէ ի վեր Անգլիա չեմ գացած, այնպէս որ մի քանի օր ընտանեացս մօտ գտնուելու համար վաղը Լոնտոն պիտի մեկնիմ։ Ցայտնի է ուրեմն թէ հաշտութեան կնքման մասին ձեզ ո և է տեղեկութիւն չեմ կըրնար տալ։

—Արդեօք հաշտութեան կնքումը զարմանք պատճառեց հանրային կարծիքին։

—Կարծեմ թէ ամէն ոք երկուշաբթիի և կամ երեքշաբթիի կը սպասէր խաղաղութեան վերահաստատման մասին լուր մը առնելու համար։ Հաշտութեան կնքումին կիրակի օրը իմացուած ըլլալը ձեր ակնարկած զարմանքին տեղի տուաւ։ Կառավարութիւնը վերջին ծայր չըլզանայացութեամբ կը ծածկէր բանակցութիւնները զորս այն ատեն միայն պիտի յայտնէր հանրութեան, երբ վերջնական արդիւնք մը գոյանար, սակայն կը կարծեմ որ, հաշտութիւնը մի քանի օր առաջ կընքուած ըլլալու է։

—Հանգիրներուն ըսածին նայելով Լոնտրայի մէջ հանրութեան ցնծութիւնը մեծ եղած է, և այդ առթիւ բերկրութեան ջերմագին ցոյցեր և մեծ լուսավառութիւններ կատարուեր են։

—Ամէնէն աւելի էտուարտ է․ հրճուած է պատերազմին վերջը տեսնելով։ Ապահով եմ որ ամէն մարդ ալ կը մասնակցի այդ ուրախութեան։ Պօէրները դիւցազնօրէն պատերազմեցան, բայց գիտէին թէ ինչ պիտի ըլլայ պատերազմին վախճանը։ Շնորհակալ ենք որ կրցան գնահատել հաշտութեան պայմանները ընդունելու պէտքը։

ԱՏԼԱՆԴԵԱՆ ԴԸՐԸՍԹԸ․— Ատլանդեան դըրըսթին համար պահպանողական կուսակցութիւնը սա հարցումը պիտի ուղղէ կառավարութեան․— «Գերմանիոյ ծովային վաճառականութեան նկատմամբ ի՛նչ կարեւորութիւն տալու է—դաշնակցային կառավարութեանց կարծիքին համաձայն— անգլեւամերիկեան նաւային դըրըսթէն և այս վերջնոյն ու գերման շոգենաւային ընկերութեանց միջեւ կնքուած պայմանագրութիւններուն։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ԱՂԷՏԸ․— Ֆօր տը Ֆրանսէն Մարթինիքի փոխ-կուսակալը յունիս 2 թուականով կը հեռագրէ Ֆրանսայի գաղթային նախարարութեան թէ, պաշտօնական յանձնախումբը, ընդհանուր դատախազին և Տէն գնդապետին հետ, այցելեր է Գարպէ, Բագ-Բէլոթ, Սէն Բիէր ու Բրէշէր։ Հրաբուխին շրջակայ տեղերուն վիճակը անփոփոխ է, Բնիկները- Թրինիթէ, Լորէն ու Պաս-Բուանթ պիտի երթան։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ․— Լոնտոն 4 յունիս․—Պրիւքսէլէն եկած լուրի մը նայելով Սըր Կրին, Լահէի բրիտանական դեսպանը, ընկերակցութեամբ Արտաքին գործոց Նախարարութեան պաշտօնատարներէն լորտ Րէյըրի, տեսակցութիւն մը ունեցած է Հոլանտայի վարչապետ Մ․ Քիւյբէրի հետ։ Այս երկու դիւանագէտները Մ․ Քիւյբէրի միջամտութիւնը խնդրեր են հաշտութեան պայմաններուն մասին Մ․ Քրիւկէրի հետ բանակցելու համար։

Կը կարծուի թէ անգլիական կառավարութիւնը բացի Տր․ Լէյտսէն, Քրիւկէրի և իր խորհրդականներուն ազատ թոյլտուութիւն պիտի տայ Հարաւային Աֆրիկէ երթալու իբր պարզ քաղաքացի։ Ազատական թերթերը խօսելով այս հաւանական վերադարձին և Մ․ Չէմպըրլէնի վրէժխնդրական քաղաքականութիւնը ձգելը, կ՚ըսեն թէ Չէմպըրլէն տարբեր ազդեցութիւն մը կրած է Պօթա-քիչնէրեան բանակցութենէն վերջ։

ՄԱՔՍԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ․—Բռուսիոյ Երեսփ․ Ժողովին մէջ, օրակարգի վրայ կը գըտնուէր պահպանողականներու և պահպանողական-ազատականներու կողմէ եղած առաջարկութեանց վիճաբանութիւնը, որոնք կը պահանջէին կառավարութենէն ուժ տալ երկրագործական մաքսապաշտպանութեան։ Նիստին սկիզբը, նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսը յայտարարեց թէ կառավարութիւնը կը մերժէ մասնակցիլ վիճաբանութեան, որովհետեւ վերջնական որոշումը կը վերաբերի Խորհրդարանին և ո՛չ թէ Երեսփ․ Ժողովին։ Բայց եթէ խնդիրը այդ երկու Ժողովներուն մէջ ալ վիճաբանութեան ենթարկուի, գործը կը դիւրանայ։ Ֆոն Պիւլով կոմսին այս յայտարարութիւնը յուզում առաջ բերաւ աջակողմեաններուն մէջ և ծափահարութիւններ՝ ձախակողմին մէջ։ Նախարարները կը հեռանան ժողովասրահէն։ Պահպանողական երեսփոխան Մ․ Հէյտպրանտ բեմ կ՚ելլէ և ցաւ կը յայտնէ ֆոն Պիւլովի յայտարարութեանց համար։ Մեծամասնութիւնը կը հրաւիրէ Երեսփ․ Ժողովին իրաւունքները պահպանելու։ Բանախօսը կը յայտնէ թէ իր կուսակցութիւնը չուզեր որ երկրագործութեան պահանջումները զանց առնուին, մաքսային սակագինները իջեցնելով։ Մ․ Հէյտպրանտի բանախօսութիւնը մեծ աղմուկ առաջ բերաւ։ Պահպանողական-ազատական երեսփոխան Մ․ Սէտլինկ յայտարարութիւն մը կարդաց, որուն համաձայն, իր կուսակցութիւնը տրամադիր է իրաւախոհութիւն մը կնքելու նախարարութեան հետ, միջին խարիսխի մը վրայ։ Ի վերջոյ Ժողովը 79ի դէմ 183 ձայնով քըուէարկեց պահպանողականներուն առաջարկը։ Պահպանողական-ազատականներուն հաշտարար առաջարկը չընդունուեցաւ։

ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ միջազգային համաժողովը որոշեց որ անկէ վերջը, համաժողովներուն հետ, ցուցահանդէսներ կազմակերպուին՝ վիրաւորներու դարմանման յատուկ առարկաներու համար։ Համաժողովը ընդունեց նաեւ Ռուսիոյ մայր կայսրուհիին հաստատած դրամագլուխին կանոնագիրը։ Այդ գումարին տոկոսը պիտի յատկանայ մրցանակներ տալու՝ վիրաւորներու կամ հիւանդներու վիճակը ամոքելու համար եղած լաւագոյն գիւտերու։ Ամէնէն աւելի մրցանակներ պիտի տըրուին՝ վիրաւորներ գտնելու և փոխադրելու գործիքներուն համար։ Համաժողովները պիտի որոշեն տրուելիք մրցանակները։

ԲԵՆՏՐՍՊՈՒՐԿԷ կը գրեն թէ Ռուս կառավարութիւնը հոլանտական մեծ գործարանի մը ժամը 410 խորանարդ մեդր հող հանող գործիք մը ապսպրած է։ Այս գործիքը Բորթ Արթուր պիտի ղրկուի։ Հողահան գործիքին ծախք գացած է 33,000 անգլ․ ոսկի։ Շինութեան պայմանագրին մէջ ըսուած է որ եթէ քաղաքական չփոթութիւններու հետեւանքով կարելի չըլլայ գործիքը Ծայր․ Արեւելք ղրկել, հոլանտական գործարանը պարտաւոր է զայն վար դնել առանց ծախքի մինչեւ որ չփոթութիւնները վերջանան։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ․— Մատրիտ 4 յունիս․—Դրամատան յանձնաժողովը մտադիր է խորհրդակցիլ ելմտական նախարարին հետ դրամատան և ելմտական գանձուն միջեւ կնքուելիք պայմանագրին մասին։ Ելմտական շըրջանակներու մէջ կ՚ըսուի թէ % 5ով 300 միլիոնի փոխառութիւն մը պիտի ըլլայ։

ՄԻՈՒԹԷՆԷՎՎԱՒԱ

Էն պէօյիւք վէ էսքի աղաճլար Գալիֆօրնիատա պուլունուեօր իմիչ․ պունլար միեանընտա պէչ պին սէնէլիք աղաճ օլուպ, պօյլարը իւչ եիւզ մէթրօեը, գալընլըգլարը օթուզ ահաղը կէչմէքտէ տիր։ Պու կիւն Ամէրիգա օրմանճըլարը պալթասը ալթընտա պու կիւզէլ աղաճլարըն բէք չօղու եէրէ տիւշիւրիւլտիւյի հալտէ, Ամէրիգատա պու նէվ աղաճ բէք ազ գալմըշ տըր։

ԳՈՒՐՏ ԻՒՋԷՐԻՆԷ ԱՄԷԼԻՅԱԹԸ ՃԷՐԱՀԻՅԷ

Լօնտրատա պուլունան պիր հայվանաթ կազինօսուն ռէզիք կուլամինէրի միւտիւրին պիր արսլան ըսըրմըշ օլտուղունտան, պիր Թապիպ ճէլպ օլունուր։ Միւտիւրին Թէտավիսի իլէ մէշղուլ օլտուղու էսնատէ իւչիւնճիւ քի հայվանլար արասընտա իքի կէօզի քէօր օլմուշ պիր գուրտ պուլունմագտա տըր։ Թապիպ միւտիւրտէն մէէզունիյէթ ալարագ գուրտուն կէօզլէրի իւզէրինէ ամէլիյաթ իճրա իտէր․ չիմտի նէթիճէսինէ պէքլէնիլիյօր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Ումուրը մէէմուրիյէթլէրինի մուգատտէմա իֆա իթմէքտէ օլան Շիրքէթի Խայրիյէ մուհասէպէճիսի իզզ․ Ցովսէփ էֆ․ևէ Թէրֆիան Սանիյէ վէ Քէօբրիւ սէր մէէմուրը Հաճի Ահմէտ էֆ․ևէ Սալիսէ րիւթպէլէրի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆՇԱՆ

Միլքի վէ Ասքէրի Թէգաիւտ սանտուգլարը նազըրը աթուֆ․ Նուրի պէյ էֆ․ հազրէթլէրինէ պիրինճի րիւթպէտէն Օսմանի, Բօլօնիա զատէկեանընտան բրէնս Սանգուշքօ պիրինճի րիւթպէտէն Մէճիտի։

Ումուրը մէէմուրիյէթլէրինի մուգատտէմանէ իֆա իթմէքտէ օլան Շիրքէթի Խայրիյէ մէճլիսի իտարէսի պաշ քեաթիպի ստատ․ Ալի էֆ․ հազրէթլէրինէ թէպտիլէն պիրինճի վէ էնսէքթէօր Հօգգը պէյ էֆ․ևէ իւչիւնճի րիւթպէտէն Մէճիտի նիշանը զիշանլարը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՌԷՍՄԻՅԷ

Տէրսաատէթտէ սօգագլարը կաղ իլէ թէնվիր իտիլմիչ օլան մահալլաթտագի մէսաքին վէ տիւքքեաքինտէն ֆօգըր ու միւհթաճէյն միւսթէսնա օլմագ իւզրէ, րիւսումը թէնվիրիյէ ախզը պիլիսթիզան չէրէֆսաաթ օլան իրատէի Սէնիյէի հազրէթը Բատիշահի մուգթէզա պիլիսնտէն օլմասընա մէպնի, Թանզիֆաթ րուսումընա գըեասէն, իւչ սընըֆա պիթթագսիմ պէչ պին պիր ղր․տան գըրգ պին ղր․ա գատար գըյմէթի օլան խանէլէրէ օն պէչ պին ղր․ա գատար գըյմէթի օլան տիւքքեանլարտան իքիչէր պուչուգ, վէ գըրգ պին պիր ղր․տան էլլի պին պիր ղր․ա գատար խանէլէր իլէ օն պէչ պին պիր ղր․տան օթուզ պին ղր․ա գատար տիւքքեանլարտան պէչէր վէ էլլի պինտէն եօգարը խանէլէր իլէ օթուզ պինտէն եօգարը տիւքքեանլարտան օնար ղրուչ օլարագ․ թէնվիրիյէ րուսումը ախզը վէ պու րուսումա մախսուս գօչան վէ բօլլար վէ ոէֆաթիրը էսասիյէ վէ մախսուսէ թապ իթթիրիլմէսի վէ ևէկիլլէրինէ գարըշըլըգ․ մամալ իչուն, էմրը Թահսիլի Թանզիֆաթ րուսումը Թահսիլտարլարընա իհավէվէ իհալէ իտիլմէսի, թահսիլտարլարտան թէֆրիգ օլունաճագլարընի միւհասէբէն պու իշտէ իսթիխտամը վէ քէնտիլէրինէ նիսպէթ սէքիզ ախտաթ վէրիլմէսի Թէգաիւտ կէլէճէքլէրինէ պինէն,317 սէնէսի Աղուսթոսունտան իթիպարէն, իսթիֆա իտիլմէքտէ օլան րիւսումը մէզքիւրէ մուգատիրինէ տահիլ մալիյէթ համսը օլմագ իւզրէ, իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար գըլընտը։

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆԸ․—Կայս․ Իրատէով Օսմ․ պետութեան երկրագործական հանքային արտադրութիւններուն համար հաստատելի արմտքի սակարանին կանոնագիրը և պաշտօնաթուղթերը ձեռնհաս պաշտօնարանին կողմէ քննուեցան և սա եզրակացութեան յանգեցան։

Այդ սակարանին մէջ միայն գոյութիւն ունեցող ապրանքներու վրայ առուծախ պիտի կատարուի և «ալէվրա»ի գործողութիւն տեղի պիտի չունենայ։ Այդ որոշման պատճառը այն է որ երկրագործները ու վաճառականները չվընասուին ու չխնանկանան։

Սակարանին մէջ պատահած անկարգութիւնները Առեւտրական Սենեակին կողմէ պիտի քննուին և անոր տուած որոշումին համեմատ պիտի գործուին, իսկ եթէ երկու կողմէ եզրակացութեան մը չի յանգուի, խնդիրը պիտի դատուի ձեռնհաս դատարանին առջեւ։

Ցիշեալ սակարանը միմիակ ամոլքի վրայ չպիտի գործէ, որովհետեւ այդ պարագային, սպասուած օգուտը չպիտի տար և հանքերուն և ուրիշ արտադրութիւններուն զարգացումին չպիտի նպաստէր․ անոր համար այդ սակարանը թէ՝ երկրագործական և թէ՝ հանքային արհեստագործական գործողութիւններով պիտի զբաղի և «Առեւտրական Սակարան» պիտի կոչուի։ Այս սակարանին վարիչ մարմին մը պիտի ընտրուի՝ Առեւտրական Սենեակին հսկողութեան տակ։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն մեզ․ —«Միջերկրականի անգլիական նաւատորմէն «Սքութ» անուն լրատար թորփիլանաւը հրամանատարութեամբ Նաւապետ Կօթի, քաղաքս ժամանեց և թնդանօթի 21 հարուածներով ողջունեց օսմ․ պահականաւը որ փոխադարձ ողջունեց զայն։ «Սքութ» պէտք եղած պաշարը առնելով մեկնեցաւ,

ԾԽԱԽՈՏԸ․—Այս տարի ծխախոտի գինները բարձրանալուն համար, Սամսոնի այն կարգ մը գաւառները որոնք ծխախոտի մշակութիւնը ձգած էին, սկսած են դարձեալ ծխախոտ մշակել։ Սամսոնի ծխախոտները ամէնէն աւելի Իտալիոյ և Ամերիկայի մէջ կը փընտռուին։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ․— Թուրք թերթերուն մէջ հետեւեալ Պաշտօնական Ծեկոյցը հրատարակուած էր երէկ առտու։

«Մարդահամարի կանոնագրին 73րդ յօդուածը կը տրամադրէ որ մարդահամարի չարձանագրուած գործողութիւնները (ծնունդ, ամուսնութիւն, մահ, տեղափոխութիւն և այլն) մինչեւ հինգ ամիս զերծ ըլլան տուգանքէ։ Արդ, նկատելով որ այդ պայման ամը թէեւ աւարտած է, սակայն դեռ բազմաթիւ անձեր կան չարձանագրուած, Պետական Խորհուրդը որոշեց նոյն պայմանաժամը վեց ամիս եւս երկարել։ Այդ որոշումը վաւերացաւ Կայս․ Իրատէով։ Ուստի կը ծանուցուի թէ, Կայս․ այդ արտօնութենէն օգտուելու համար, հարկ է մարդահամարի ընդհանուր վերատեսչութեան դիմելով այդ պայմանաժամին մէջ կատարել տալ յետնեալ արձանագրութիւնները։»

Նոյն լրագիրները կը ծանուցանեն նաեւ թէ այդ պայմանաժամին մէջ պիտի չառնուին ծնունդներու յատուկ մէկ ոսկի տուգանքը, տեղափոխութեան համար գաւառներէն առնուած 25 ղրուշը և Կ․ Պոլսոյ մէջ տեղափոխութեան «իլմուխապէր»ներէն առնուած 10 ղրշ․ը, և մարդահամարի գործողութիւնները ժամանակին իմաց չտուող իմամներէն, կրօնական պետերէն և մուխթարներէն առանձինն առնուած կէս ոսկիի տուգանքները։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին համար հետեւեալ գումարները ղրկուած են․ Մաքրիէն 1,377, Մէնէմէնէն 2000, Այտընէն 1000 և Քարաճասուէն 11,064 ղրուշ։

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ․— Ֆրանսական դեսպան Մ․ Քոնսթան, առջի օր, հացկերոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ էին Պանք Օթօմանի ընդհանուր տնօրէնին օգնականը, Տիկին Օպուանօ և այլ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։

ՊԱՆՔ ՕԹՕՄԱՆԻ Բարիզի ճիւղին վարչական ժողովին հանգուցեալ նախագահին տեղ Մ․ Ֆրանք Օպօվանօ ընտրուած է։

ԹԱՐԱՊԼՈՒԶԸ ՂԱՐԳԻ կուսակալութեան ժողովուրդը Նաֆօսի տուրքին վարժեցնելու համար, Կայս․ Իրատէ մը հրամայած է որ կալուածի և հողի տէրերը մինակ փուլի և արձանագրութեան ծախք վճարեն, և ինչպէս ուրիշ կարգ մը տեղեր, հոն ալ «սէնէտը խաքանի»ները ծրի տրուին։

ԿԱՑՄԵՐԱԿԱՆ Իրատէ մը անկէց առաջ արտօնած էր Գոնիայի նահանգին մէջ երկրագործական և արհեստական ցուցահանդէսի մը կազմակերպութիւնը ուր օսմ․ երկիրներու մէջ շինուած և գործածուած հողային գործիքները պիտի ցուցադրուին իրենց արտադրածին փոքր մէկ նմոյշովը, և որովհետեւ Կայս․ գաւառներուն այդ գործիքները իրարու շատ նման են, անոնց առաջքումը քիչցնելու և ճամբու ծախքը դիւրացնելու համար մասնաւոր շրջանակներ պիտի կազմուէին, մէկ կեդրոնով, ինչպէս Գոնիայի, Էնկիւրիի և Քասթէմունիի նահանգները՝ որոնց կեդրոնը Էնկիւրիւ պիտի նկատուէր։ Այս անգամ ալ Սելանիկ, Գոսովա և Մանասթըր կուսակալութիւնները շըրջանակ մը նկատելով Սելանիկը կեդրոն նշանակուած է․ ինչպէս նաեւ հարկ եղած հրահանգը ղրկուած է ամէն կողմ որպէս զի արհեստական և երկրագործական ցուցահանդէսներու առթիւ ան․ հրաժեշտ այդ շրջանակները իրենք ալ կազմակերպեն։

ԻՒՍԿԻՒՊԻ և Գալքանտէլէնի յաւելուածական գունդերուն Գ․ գումարտակին զինավարժութիւնները աւարտած ըլլալով, այդ զինուորները անցեալ հինգշաբթի ցորեկ կատարուած հանդէս զօրահանդէսէ մը ետք իրենց տեղերը ցրուած են։

ԱՏԱՂՁՆԵՐՈՒՆ զարնուած կնիքներուն վրայ ասկէ վերջ թիւ պիտի դրուի։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏՈՒՐՔԵՐՈՒ նոր կանոնագրին տրամադրութեանց համեմատ, Ջաթալճայի մէջ յունիսի սկիզբէն կալուածատուրքերը պիտի սկսին գանձուիլ։

ԻՒՍԿԻՒՊԻ երկրորդական վարժարանին մէջ երկրագործական ճիւղ մըն ալ պիտի աւելցուի և ասոր համար ագարակի մը հաստատութեան արտօնութիւնը խնդրուած է պատկանեալ իշխանութենէն։

ԻՖԹԻԽԱՐԻ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ․—Կայս․ Իրատէ մը արտօնեց որ Ռուսիոյ արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդականներէն Մ․ Վասիլ Պագլիկ գործածէ իր հօրը վախճանեալ Քոսթանթէն Միխայիլովիչ Պագլիկի ունեցած Իֆթիխարի պատուանշանը։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ համար մինչեւ հիմա կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 53,842,825 ղրուշի։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Նախարարութիւնը 1317 տարիէն ի վեր օտար երկիրներուն մէջ հնարուած երկրագործական գործիքներուն մէկ վիճակագրութիւնը պահանջած է գաւառներու մէջ իր ունեցած պաշտօնեաներէն։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ․— Պօղոս Նուպար փաշայի կողմէ հնարուած նոր աքօրը մայիս 21ին Սիտի Կապէրի մէջ փորձուեցաւ Բարձր․ Խտիվին և Աղեքսանդրիոյ կառավարիչին ներկայութեան։

—Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց որ ելմտական, ներքին և հանր․ շինութեանց նախարարութիւններէն մէկ մէկ հոգի յանձնախումբ մը կազմեն քննելու համար Եգիպտոսի մէջ այս վերջերս պատահած այնքան բազմաթիւ հրդեհներուն պատճառը և հրկիզեալներուն պաշտպանութեան համար հարկ եղած պարագաները։

—Ամէն օր մէյ մէկ նոր լուր կու հրդեհի մասին, որոնք ծագում կ՚առնեն ընդհանրապէս պատչգամներուն վրայ չորցուած խուիներէն։

—Եգիպտոսի Խտիվը մայիս 16/29ին Րէսէթթինի մէջ տեսակցութիւն մը ունեցեր է Եգիպտոսի գոմիսէր Ահմէտ Մուխթար փաշայի հետ

—Եգիպտոսի մէջ Թէնպէքին մենավաճառի վերածուելով Ընկերութիւն կազմուեր է։

ՎԱՐԴԻ ԻՒՂ․— Երկրագործական Նախարարութիւնը նկատելով որ Արեւելեան Ռումէլիի մէջ վարդի տունկերը այս տարի վնասուած են օդին անկանոնութեան պատճառով, որովհետեւ վարդի իւղերու գինը պիտի բարձրանայ, գրեց Պրուսայի, Այտընի ու Գոնիայի նահանգները որ ամէն տարուընէ աւելի հոգ տանին վարդերու մշակութեան։

ՆՈՐ ԶԻՆՈՒՈՐ․ —Երէկ գաւառներէ մայրաքաղաքս բերուեցան 2580 նոր զինուորներ, ասոնց 132ը, առջի իրիկուն, Ջաթալճա ղըրկուեցան։

ԴԵՐՁԱՆՆԵՐՈՒ ԹԻՒԵՐԸ․—Ֆրանսական դեսպանատունը Բ․ Դրան յանձնեց Բարիզի մէջ գումարուած համաժողովի մը որոշումները պարունակող տեղեկագիրներ՝ դերձաններու թիւերը միացնելու մասին։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդին որոշմամբ, սինոդականներէն Նիքոսարի ու Գոնեայի մետրապոլիտները Պատրիարքարանի գործակատար Անտոնի Իքիատիս էֆ․ի հետ, չաքաթ օրը

Աւլիէէ պաշտօնարանը երթալով տեսակցեցան Նախարար Ապտիւրահման փաշայի հետ։

«ԻԳՏԱՄ» կ'իմանայ թէ Պոլսոյ Ներքին մաքսատան ուղեւորներու սալոնին ծառայողներէն քանի մը հոգի, դրամ խրացուցած ըլլալով, հարցաքննութեան ենթարկուեր են։ Կ'ըսուի թէ խրացուցուած գումարը հարիւր ոսկիէն աւելի է։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿ.—Երէկ Իզմիրէն Պոլիս եկան 80 գերման զբօսաշրջիկներ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Յունիս 7ին Աղեքսանդրիոյ մէջ 1 դէպք։

ՇԱՔԱՐԻ գինը կը բարձրանայ։

ԲԱՄՊԱԿԻ գինը 4 բունթօ բարձրացաւ։

ՄԱՆԿԱՆ-ԳՈՂ ՄԸ.— Շաբաթ օր, Քարաքէօյի կամուրջին վրայէն մարդ մը կ'անցնէր, կռնակը՝ 4—5 տարու պատռտած զգեստներով և բաց գլխով տղայ մը առած։ Ոստիկանները երբ հարցաքննեցին պատասխանեց թէ, այդ տղան իրեն տուած էին որպէս զի պատսպարելով անոր ծնողքը գտնէ։ Տղան և մարդը ոստիկանատուն ղրկուեցան։

ՀԱՆԳԻՍՏ ՔՆԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ.— Ղալաթիա, Գաֆէսճի Փողոց բնակող 24 տարու Նիքօլի, նախընթաց օր, յոգնած տուն կը դառնայ և կ'իյնայ անկողնին վրայ քնանալու համար. սակայն վարի յարկէն անդադար զարնուած օչէի մը ձայնը զայն անհանգիստ կ'ընէ և կ'իջնէ խնդրելու որ դադրեցնեն նուագը. գինովները նեղացած վրան կը յարձակին և անոնցմէ մէկը դանակի հարուածով մը ծանրապէս կը վիրաւորէ զայն։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մայր եկեղեցիի վերանորոգութեան ձեռնարկը որ այնքան աղմկալից թափով մը սկսելու յայտարարութիւններ եղան և այս պատճառաւ Նորոգելիք վայրերը քակեցին. այժմ ոչ միայն գործին ձեռնարկուած չէ, այլ նոյն իսկ յետաձգուած, յառաջիկայ ամառուան։

Պատրիարքարանի ճարտարապետ Մելիտոսեան էֆ.ի վերադարձին կը սպասուի չինութեան վերսկսելու համար, կը լսենք նաև թէ հանգանակութեան գործն ալ բարձի թողի եղած է. անշուշտ Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը Սանասարեանի կարգադրութեան խնդրոյն ելքին կը սպասէ։ Սանասարեան վարժարանի Կարին մնալու կուսակիցները բարեբաղդ. Թող Նըկատեն ինքզինքնին որովհետեւ Մայր եկեղեցւոյ Նորոգութեան ակնդէտ չուտաւիոյժ լմնալուն սպասողներ ևս կարենեցոց պիտի ձայնակցին Սանասարեանըն Կարին մնալը պահանջելով. Մայր եկեղեցւոյ Նորոգութիւնն աւելի չուտ սկսելու համար։ Վասն զի եթէ փոխադրութեան կուսակցութիւնը յաղթանակէ Մայր եկեղեցւոյ չինութիւնն ալ այնքան ատեն պիտի երկարի կ'ըսեն։ Բաղներ ալ կան թէ այս երկարաձգումը անոր համար է որ գործին ձեռնարկողը և Նորոգութեան ձեւը տուողը Մելիտոսեան էֆ. եղաւ և թէ. հանգանակութեան արգիլնաւորման մէջ մեծ դեր կրնայ խաղալ Մելիտոսեան էֆէնտիի ջոջերէ վայելած համակրութեան պատճառաւ։ Եւ եթէ Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդն ալ միեւնոյն համոզումն ունի, եկեղեցւոյ Նորոգութեանը փոխանակ սպասելու, քանի որ անիկա կերպով մը լմնցած գործ մըն է, Մայր Եկեղեցւոյ տալիք աշխատութեան փոխարէն Թող իր Ջանքը չխնայէ ոչ նուազ կարեւոր գործի մը ձեռնարկել, այն է Մայր վարժարանի նորոգութեանը։ Այդ գործին սկսելուն այնքան փափաքող ծնողք կան որչափ աշակերտ կայ դըպրոցին մէջ, և փոխանակ սպասելու որ հարուստներ իրենց մեծաքանակ նուէրն ընեն այդ տեսակ կարեւոր ձեռնարկի մը, Թող Թաղ. Խորհուրդը դիմէ փոքրաքանակ նուիրատուներու. որոնք իրենց բաղձանքին իրականացումը պիտի գտնեն իրենց նուէրներուն մէջ, և գործը ինքնին պիտի արդիւնաւորուի։ Ասիկա մեզ համար հաւատք մըն է զոր կը ներշնչենք ուսումնասէր Թաղեցւոց և Թաղ. Խորհուրդին։

Իզմիրէն մեզ կ'իմացնեն թէ Վիճակին Առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի, իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար քիչ օրէն Պոլիս գալու կամ հրաժարելու լուրը անհիմն է։

Ն. Սրբազնութիւնը Իզմիրէն կէս ժամ հեռաւորութիւն ունեցող Պուճա անուն գիւղը գացած է օդափոխութեան համար։

—Մայիս 22ին Իզմիր ժամներ է Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մովսէս եպիսկոպոս Կէօմիւրճեանը օդափոխութեան համար, և այս առթիւ այցելած է Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի։ Մեր Թղթակիցը կ'ըսէ թէ, «կ'երեւայ որ Մովսէս եպիսկոպոս կարդալով լրագիրներու գրածը Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի հրաժարելու մասին, փութացեր է քաղաքս գալ օդափոխութեան և այցելելու պատրուակով ինքզինք ցուցադրել Իզմիրցոց, յուսալով թերեւս որ քիչ ատենէն զինք առաջնորդ կ'ընտրեն։» Մեր Թղթակցին այս դիտողութիւնը կրնայ ճշմարիտ եղած ըլլալ, եթէ երբեք պարզ զուգադիպութեան մը մէջ կանխամտածում մը դնել չէ իր նպատակը. սոյն այցելութեան հանդիպում մը կամ դիտում մը ըլլալը Մովսէս եպիսկոպոս միայն կրնայ գիտնալ։ Մենք լաւատես աչքով մը դիտելով կ'ըսենք թէ չենք փափաքիր համամիտ ըլլալ մեր Թղթակցին յայտնած գաղափարին, քանի որ նոյն դիտողութիւնը եւս կ'ընէ մեր Թղթակիցը այս միջոցին Պետրոս Ծ. վարդապետ Ներկարարեանի Իզմիր գտնուելուն առթիւ։ Հակառակը ենթադրելով եթէ նկատենք թէ Կէօմիւրճեան Սրբազան և Հայր Ներկարարեան այդ տեսակ գաղափար մը ունին, այն ատեն եթէ երբեք հրաժարած չէ Մելքիսեդեկ Սրբազան, գոնէ հրաժարեցնելու խլրտումներ երեւան պիտի գան, որոնք հաչտ աչօք չպիտի դիտուին բարի տրամադրութիւններով օժտուած անհատներէ, եթէ նոյն իսկ Առաջնորդութիւնը արդիւնաւոր իսկ ըլլայ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի առաջնորդութենէն։

—Համբարձման տօնին առթիւ Պետրոս Ծ. Վ. Ներկարարեան պատարագեր է Իզմիրի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն մէջ, անշուշտ արտօնութեամբ տեղւոյն Սրբազան Առաջնորդին, և վարդապետը չաթալթագով արտախուրակով զարդարուեր է։ Մեզ կը հարցուի թէ ներելի՞ է միթէ վիճակաւոր չեղողի մը, եպիսկ.ի միայն յատուկ հագուստներ հագնիլը. ներելի է եթէ երբեք արտօնեալ է, պատիւ մը ընծայելու համար, պատարագող վարդապետին Վիճակին առաջնորդէն, մանաւանդ որ վիճակի մըն ալ առաջնորդական տեղապահն է խնդրոյ առարկայ եղող վարդապետը։

—Բարեպաշտ տիկին մը տեսնելով Իզմիրի Ս. Լուսաւորչի մատրան պատկերին հինցած ըլլալը, իր ծախքով նոր պատկեր մը չինել տալով նուիրած է յիշեալ մատրան։ Պատկերը նկարած է Օր. Մարի Քրմաճեան արուեստագիտուհին։ Ցիշեալ պատկերին, նաև բարեպաշտուհիէ մը նուիրուած արծաթեայ խաչին օծումը կատարած է Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմիւրճեան, հրաւիրանօք Առաջնորդ Ս. Հօր։

—Տ. Ստեփան վրդ. Աղազատեան, որ Վանի Առաջն. Տեղապահի պաշտօնը կը վարէ, ասկէ առաջ Կտուց Անապատի վանահայր կարգուած ըլլալով, Պատրիարքարանէ յանձնարարուած էր որ տեղւոյն կարգ մը գործերու և վանքին արդիւնաւորութեան մասին քննութիւն մը կատարէ։ Տ. Ստեփան Վ. վանքին և որբանոցին նկատմամբ ինչ ինչ տեղեկութիւններ հաղորդելով ծանուցած է թէ որբանոցի ժառանգաւորաց վարժարանը և որբանոցը իր ջանքով և նախաձեռնութեամբ բացուած և կազմակերպուած են։ Հ. Ստեփան վրդ. Աղազատեան այս առթիւ իր պաշտօնին արդիւնաւորման համար Ս. Պատրիարքին աջակցութիւնը խնդրած է։

—Աղեքսանդրիայէն Պատրիարքարան ղրկուած են տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին ընտրութեան տեղեկագիրը և կարգ մը դիտողագրեր։ Ս. Պատրիարքը այդ գիրերը յանձներ է Քաղաքական Ժողովին, նկատողութեան առնելու համար զանոնք։

—Արաբկիրի որբանոցին տեղեկագիրը հասած է Պատրիարքարան, որով մանրամասն տեղեկութիւններ կը տրըուին Տ. Մուչեղ Ծ. վարդապետի և Հոգաբարձութեան կողմէ նոյն որբանոցին նկատմամբ։

—Խարբերդի մէջ, Պատրիարքարանի հրահանգով, Վիճակին Պատր. Փոխանորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վ. օրինաւոր քուէարկութեամբ Գաւառային Ժողով մը ընտրած է, որ ամսոյս 15ին իր առաջին նիստը գումարելով դիւանի ընտրութիւն կատարած և հարկ եղած տեղեկագիրը ղրկած է Պատրիարքարան վաւերացուելու համար ընտրութիւնը։

—Պատրիարքարանէ հասած տեղեկութիւններէ կ'իմանանք թէ Տ. Եղնիկ Ծ. Վ. Խարբերդի Խուլէ վանքին որբանոցին մէջ, որ չորս տարիէ ի վեր Նպաստից Յանձնաժողովէն ղրկուած ամսական 15 ոսկիով կը մատակարարուէր, վերջերս չերամաբուծութիւն և հնտաբուծութիւն հաստատած է, ուսուցիչ կարգելով Պրուսայի չերամաբուծական վարժարանի շրջանաւարտներէն Թերզեան Արմենակ էֆ.ն։

—Ուսումն. Խորհուրդը պաշտօնագիր մը ուղղելով Վարչութեան, պնդեր է Կրթական Տեսչի մը պէտքին վրայ, յայտնելով որ առանց Կրթական Տեսչի հնար չէ կառավարել Կ. Պոլսոյ 40 վարժարանները և խնդրեր է որ Վարչութիւնը հաճի ընդունիլ Խորհուրդին առաջարկը։

—Վահան Ծ. Վ. Ցակոբեանի գրըուեցաւ որ, Խառն Ժողովոյ որոշման համաձայն, փութայ նախ երթալ Պուլկարիա և տեղւոյն վիճակը մօտէն ուսումնասիրէ և տեղեկագիր մը ներկայացնէ Վարչութեան, որպէս զի նոյն տեղեկագրին համեմատ իր պահանջած հրահանգը ուղղուի իրեն։

— Գասթէմունիի տէր Աստուր քահանան որ Առաջն. փոխանորդի պաշտօն կը վարէր տարիներէ ի վեր հիւանդացած և տեղւոյն եկեղեցին գըրեթէ փակուած ըլլալով, Պատրիարքարանէ դարձեալ խնդրուեր է կարող և բանիբուն քահանայ մը ղրկել ի Գասթամունի, որպէս զի թէ քահանայագործէ և թէ վիճակին գործերը վարէ։

—Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ չէ կրցաւ Պատրիարքարան իջնալ և իր տան մէջ աշխատեցաւ։ Սակայն այսօր պիտի իջնէ Պատրիարքարան և Կրօն. Ժողովոյ պիտի նախագահէ։

—Նպաստից նորակազմ Յանձնաժողովի անդամներուն յանձնուեցաւ իրենց ընտրութիւնը հաստատող պաշտօնագիրը, որով նորընտիր անդամները կը հրաւիրուին ընդունելու համար Խառն Ժողովոյ կողմէ իրենց յանձնուած պաշտօնը։ Ցայտնի չէ թէ նորակազմ Ցանձնաժողովը ընդունի՞ր է այդ պաշտօնը և թէ ե՞րբ պիտի գումարուի։

—Քաղքէտցւոց Պատրիարք Տ. Ե. Թոմայի փոխանորդը՝ Եօղէֆ Ղարիպ եպիսկ. փոխադարձ այցելութեան համար Ս. Պատրիարքին բնակարանը գացեր է, բայց Ն. Սրբազնութիւնը հոն չը գտնուելով այցաքարտը ձգեր է։

—Մայր Եկեղեցւոյ զանգակատան ժամացոյցը որ բաւական տարիներէ ի վեր դադարման դատապարտուելու հիւանդութեան մը ենթակայ եղած էր, և այնքան Պոլսեցի ժամագործներ անոր դարման մը չէին կրցած խորհիլ, այս անգամ Լեւոն էֆ. Զալըքեան որ իր արհեստը կատարելագործելու համար Եւրոպա գացած էր, յաջողած է անոր դարմանը գտնել, տալով անոր թէ՛ ժամանակին իր ժամը հնչելու ձեռքնակաւորութիւն և թէ ճշդութիւն։ Կը շնորհաւորենք երիտասարդ ժամագործին իր արհեստին մէջ ունեցած յաջողութիւնը եւ ընդունակութիւնը։

—Իլիաս պէյ Չայեանի եղբայրը որ բաւական ժամանակէ ի վեր հիւանդ էր, երէկ առտու ժամ 9ին մեռաւ։ Թաղման արարողութիւնը պիտի կատարուի այսօր ժամը 2ին։

—Այտընի Նահանգին Դատական քննիչի օգնական Աղն. Միսաք էֆ. Քիւրքճիւեանեան որ Բարձր. Դատական Նախարարութեան արտօնութեամբ Պոլիս եկած էր քիչ օրէն Իզմիր պիտի վերադառնայ իր պաշտօնատեղին։

ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

Բրիտանական Նահանգային հոգեւոր Ժողովին այս տարուան նիստերը խիստ կանոնաւոր են, նախագահին ունեցած վարչական կարողութեանը համար։ Ինչպէս գրած ենք արդէն, այս հոգեւոր Ժողովին նպատակն է եկեղեցիները զօրացնել։ Ժողովը նկատելով որ երբեմն անոր անդամները հոսհաստատուած ըլլալով հանդերձ, ո՛չ իրենց յաճախած եկեղեցին կ'երթանո՛չ ալ իրենց Մայր եկեղեցին հետ յարաբերութիւն ունենին, ատոնց համար կարգադրութիւն մը ըրաւ, այսինքն այն անձը որ երեք ամիսէ աւելի ոչ է եկեղեցի կը յաճախէ, անոր օրինաւոր անդամը պիտի նկատուի։ Այս գեղեցիկ կարգադրութեամբ է որ թէ եկեղեցին կը սատարուի, և անդամը նոյն եկեղեցին հոգածութեանը ենթակայ կ'ըլլայ։ Ամէն անոնք որ ինքզինքնին այն ինչ եկեղեցիին անդամը կը դաւանին, անոնցմէ վկայագիր պիտի պահանջուի։ Բերայի եկեղեցւոյն երէց, հանգուցեալ Վեր. Ա. Աստուրեան, որ իր չրջանակին օգտակարութիւններ ունեցաւ, և իր մահուամբ Բերայի եկեղեցին մէջ կարեւոր տեղ մը բաց թողուց, ուստի անոր տեղ ուրիչ մը ձեռնադրելու խնդիրը այժմէութիւն առած է։ Առանց ուրիչ մը պարսաւելու Պատ. Գունտուրաճեան աւելի յարմար կը նկատուի, վասն զի Պատ. Գունտուրաճեան գործին մարդն է ու կ'ապրի գործին համար։

Արեւելեան որբանոցի խնդիրը, որ բաւական կնճռոտ խնդիր մըն է որուն վրայ քանի մը կարեւոր ու ուշագրաւ գրութիւններ երեւցան «Աւետաբեր»ի մէջ, հաճելի ելք մը գտնելու դիտաւորութեամբ կտրուկ կարգադրութիւններ եղած են։ Այս հոգեւոր ժողովին անդամները ամէն օր կէս օրին մէկտեղ կը ճաչեն և իրիկունները այլ և այլ տեղեր կը հրաւիրուին առաքելական ժողովին համաձայն։ Հինգչաբթի Ս. Ընթրիքի յիշատակը պիտի կատարեն, օրուան քարոզը պիտի խօսի ամէնէն սիրուած ու յարգուած նախագահը, Վեր. Ց. Թաշճեան։

Ուրախ ենք մանաւանդ գրելու թէ Վեր. Ա. Պետիկեան ապաքինիլ սկսած է։ Հ.

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«ՎՌՇԻԿ-ԳՐՉԱԿ»ԻՆ

Ժամանակէ մը ի վեր մեր Վանեցի «Վռչիկ-Գրչակ»ը, (ասկէց առաջ առած դասէն կարծես օգտուելով, այս անգամ չտապեց անունը փոխել) բան ու գործ ըրած է հարուածել կղերը, վարժարանները և ուսուցիչները յայտնի կողմնապահութեամբ։

Ուստի լաւ կ'ըլլար այս առթիւ ծանօթանալ Գրչակին ուղղամտութեան հետ։

Պարոնը Վանայ համար կարող հովուի մը պէտք կը տեսնէ, Բագրեւանդեանի մը պէս փորձ վարդապետ մը անկարող համարելով այդ պաշտօնին. առիթ ալ չի փախցներ ամէն անգամ յանկերգի մը պէս կրկնելու. «Սահակ վարդապետը թոյլ է, առաջնորդելու անկարող է եայլն։»

Արդեօք անկողմնապահութեամբ իրողութիւն մը մատնանշել կ'ուզէ այս կերպով։ Ո՛չ, անիկա ուրիչ փորի ցաւ ունի.— Սահակ վարդապետը կարեւորութիւն չի տար սա մեր երեւ առած մարդուկին. չի խոնարհիր մէկ քանի մեծ աղաներու կամքին. ահա պատճառը։

Երբեմն մեր Գրչակը Աղթամարի Արսէն վարդապետը՝ կաթողիկոսութեան արժանի մէկ մը կը ներկայացնէր, իսկ այժմ անկարող ու թոյլ, — պատճա՞ռ.—Չի առաջ Աղթամարի սերն ու մեղրը չատ լաւ կը վայլէին իր բերնին, որոնք այժմ վերջացան դըժբաղդաբար։ Մեղրը վերջացաւ, ռէքլամն ալ վերջացաւ. եւ...։

Վանի դպրոցներու վիճակն ալ բոլորովին միակողմանի կը ցուցնէ, որովհետեւ անոնց ուսուցիչները՝ Երամեանէն զատ՝ իրեն կարեւորութիւն չեն տար, «պէլէ էֆէնտիմ» չեն ըսեր։

Ամէնէն ծիծաղելին այն է որ Երամեան վարժարանը ցոյց տուած էր իբրեւ հակադաւաններու խորթացուցիչ զօրաւոր հոսանքին դէմ թումբ մը, ինչ որ այնչափ հեռու է այդպէս ըլլալէ, որչափ հիւսիսը հարաւէն։

Մեր մասին չատ չնորհակալ կ'ըլլայինք Երամեանին, եթէ բարեհաճէր վերցնել իր դպրոցէն այն սկեպտիկ դաստիարակութիւնը, որով նիւթապաշտ, հաւատքէ ու ... (կրօնազուրկ մեռած) մարդիկ կը պատրաստէ։ Ասիկա իրողութիւն մըն է զոր կը խոստովանի մեր Վռչիկ եղբայրն ալ, թէպէտ ոչ հրապարակաւ։

Բայց եթէ Հ. Բագրեւանդեան ունենար չողոքորթելու տգեղ ձիրքը և ատրմանալով քծնէր աղաներէն, մանաւանդ մէկին, կարեւորութիւն տար սա մեր Վռչիկին, այն ատեն անոր (Սահակ Վ.ի) կարծեցեալ պակասութիւնները երեւան չելլալէն զատ երկրի հանգամանքները տեղեակ կարող հովիւ մը պիտի դառնար վռչիկ գրիչին տակ։

Միւս դպրոցի ուսուցիչներն ալ եթէ բարեհաճէին քչիկ մը գոնէ սա մարդուկը չոյել, փոքր ինչ չահ ցոյց տալ (մանաւանդ), իրենց դպրոցներն ալ պիտի դառնային (Աստուած չընէ) մէկ մէկ Երամեաններ և Երամեանէն աւելի Վանի Պէրպէրեաններ ։ ։ ։ անխելքներ, ձեր հացին կը զարնէք...։

Վանեցիներուս կողմէ այս մարդն ինքնիրեն ելեր առաջնորդ կը փնտռէ, (բայց ես իմ ձայնս իրեն տուած չեմ չատերուն հետ), Վանի մէջ յարմար մարդ չկայ եղեր իր խօսքով, դրեթէ Նորերն ալ չեն զիջանիր մեզ առաջնորդ ըլլալ, Եղիշէ Սրբազանը կը մատնանշէ. բայց եթէ ան ալ չեկաւ (Երանի թէ գայ և Գեր. Ներսէս Սրբազանի պէս Վանը ճանչնար) ինչ ընելու ենք, միշտ այսպէս մեր եկեղեցիներն անկերպարան մնա՞ն. չէ՛, Վռչիկ եղբայր, եկուր«մեր եղով տապկուինք» «Ցայտնի հրապարակախօսութեամբ»դ(քեզ տուած ածականդ է) համոզում գոյացուր ժողովրդին մէջ, հանրագրութեամբ մը առաջնորդական ընտրելի ներկայացնենք զք «պաշտօն սուրբը» Գաբամաճեան էֆ.ն և եպիսկոպոս ձեռնադրենք, քեզ ալ վարդապետ կ'օծէ ան պէտքն..., եղիր այցելու հովիւ Վանի գիւղերուն (Լուտեր քարոզելու)։ Եւ ահա ամէն գործերը կարող ձեռքերու մէջ գտնուելով ինչպէս նաև առաջնորդարանի հասոյթները իրենց օրինաւոր ընթացքին մէջ կը մտնեն, հակառակողները զինաթափ կ'ըլլան և զայն մէջտեղէն կը վերցուին։

Այն ատեն նոր Վարչութիւն կ'ընտրէք, նորոգ եկեղեցական ժողովներ կը հաստատէք, Հ. Բագրեւանդեանը եպիսկոպոս Հէյվ Լիմ անապատի տաճանելի աշխատութեան կը դատապարտէք. որպէս չի ներհարնայ։ Երամեանէն զատ միւս բոլոր ազգ. դպրոցները կը գոցէք մէջէն կ'ելլէք։ —Վռչի՛կ—ծիլվան, ինչպէս կը գտնէք սա խորհուրդը, —չա՛տ լաւ— դէ՛հ ուրեմն, ռէքլամ մըն ալ ինձ համար չգրէ՞ք։

Վռչիկ Կնոյեցը

Վան, 11 Մայիս Ս. Շ.

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

ԱՑՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

9 Յունիս 1902

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	102 —
Րէժի	(Tab. Turcs)	323 —
Գօնսօլիտ.	(R. Turque D.)	26 67
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	114 75
Պանք. Օթթ.	(Banque Ott.)	570 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	153 —

Ա. ՏԻՐԱՏՈՒՐ

Կ. Պոլիս, Ճէլալ Պէյ Խան, Թիւ 8

ԱՄԵՆԱՃՈԽ ՄԹԵՐՔ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅԻՑ

ԱԿՈՒԱՅ

ՅԵՒ Ա.ՑԼ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔ

Լոնտոնի ԱՇ ԷՏՆ ՍԸՆԾ տան.

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով և խընամքով։ 1—15

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՌՈՄ, 8 յունիս.—Իտալիոյ արտաքին գործոց Նախարար Մ. Բրինէթիի և երեսփոխան Մ. Ֆրանքէթի, այսօր, կէսօրէն ետքը սուրով մենամարտեցան։ Մ. Ֆրանքէթի ականջին վիրաւորուեցաւ թեթեւապէս։

ՏՐԷԶՍԱ.—Վերջին տեղեկագիրներուն նայելով, Սաքսոնիոյ Թագաւորին վիճակը յուսահատական է։

ՊԷՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ ծովային Նախարար ֆոն Տիրբից ծովակալը հրաժարեցաւ։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Ֆէրտինանտ իչխանը, երկուշաբթի, Բեդերսպուրկ պիտի ժամանէ.

ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ.— Քրիւկէր Նախագահը չուզեց անգլիական չոգենաւով հարաւային Ափրիկէ երթալ, բայց ընդունեց Հոլանտայի Թագուհիին հրաւէրը, որով հոլանտական չոգենաւ մը կը դնէ անոր տրամադրութեան տակ.

ԼՈՆՏՈՆ.—Էտուարտ Թագաւորը և Թագուհին, այսօր, ներկայ գտնուեցան Մ. Պօղոսի եկեղեցիին մէջ կարդացուած գոհաբանական աղօթքին՝ հաչտութեան կնքուելուն առթիւ։ Ստուար բազմութիւն մը հաւաքուած էր որ Նոյնին Վեհափառութեանց դուրս ելած միջոցին համակրութեան խանդավառ արտայայտութիւններ ըրաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Այսօր տեղի ունեցաւ մեծ հիարշաւը Օթէօյլի մէջ։ Ահագին բազմութիւն կար։ Մ. Լուպէ ժամանեց ժամ 3ին։ Նախագահական օթեակին մէջ կը գտնուէին բոլոր նոր նախարարները և դեսպանական մարմինը որոնց մէջ էր նաև Օսմ. դեսպան Միւնիր պէյ։ Հարիւր քսան հազար Ֆր.ի մրցանակը չահեցաւ «Կրաթէն»։ Վերադարձին Մ. Լուպէ ջերմապէս ողջունուեցաւ։

—Ֆոր-տը-Ֆրանսէն կը հեռագրեն թէ չաբաթ օրը Նորէն հրաբուխի բորբոքումներ պատահեր են։ Քաղաքը թաղուած էր ծծումբի թանձր մուխի մը մէջ։ Վնասին աստիճանը տակաւին որոշուած չէ։ Քանի մը նաւակներ իրենց նաւազներովը կորսուեցան։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ 9 Յունիս.— Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ թէ Պօէրները գոհունակութեամբ կը յանձնեն իրենց զէնքերը և ամէն օր գրեթէ չատ մը Պօէրներ անգլիական իչխանութեան կը դիմեն իրենց զէնքերը յանձնելու համար։

—«Տէյլի Մէյլ» կը գրէ թէ, լորտ Քիչնէրի հրամանով հաչտութեան հակառակ քանի մը անձեր ձերբակալուած են։ Մարամասնութիւն չկայ տակաւին։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ում. ափւն ազչ. գաւ.	28—34½
» » էն ևւրքսէք	29—03½
» » էն աչաղը	28—34
Րումէլի չըմէն. ազչմ. գրնտ.	113—⅞
» » էն ևւրքսէք	115—¼
» » էն աչաղը	113—75

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Րէժի ագսիօնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—18
» Բ.	—91
Թրամվայ	5—40
Ժուխաանս	1—47½
Օպլիկասիօն Թրամվայ	493—
Ասիւրանս	3—47½
Գօրբօրասիօն	0—08.6
Գօմմէրսիալ	0—09.6
Լօրիօմ	72—
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէգ	419—50
Թրանսվաալ	152—
Րըխթըմ Թահվիլաթը	492—
Անատօլը չըմ ագսիօնը	10—72

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. տան	ղշ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—05
Մէթալիք	102—
Ինկիլիզ լիրասը	110—09
Ֆրանսըզ ալթունը	87—29
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպօն գայմէսի	8—57

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լոնտրա 8 յունիս

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	97—18
Օսմ. էհսամը գարանտը	26—12
» » Բ	28—25
« » Գ	52—
Օսմանլը Պանգասը	12—87
Մըսըր Տույ. մուլթաhըտէ	108—
Պուլկար իսթիգրազը	88—
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վադէ	25—37½
Թրանսվաալ	6—12
Շարթըրէթ	3—93

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110—22
Բարիզ 3 այ վադէլի	22—81
Ֆիօրէն Մանտա	24—76

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖՐԻԳԱՍԸ (42)

ՄԻՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԵՕՐԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ
ԲԻՒԲ ՏԷԼԳՈՒԲ

Ձ.

ՄԱՐՔԻ ՏԸ ՊՈՆՎԻԼ

Մարի իչէրիյէ կիրտիկի կիպի, բէնհիզ էօնիւնտէքի գանտիլի կէօրիւպ, կիրիչէ կիւլտիւ։

Ալիս— Պէն իչարէթի եաքըըմ, սէն տէ հաղըր օլ։

—Հաղըրըմ մատմազէլ։

Իչի գաարըլար տահա պիր չօգ չէյլէր իւէ չիքեաէէթ իթմիչտեն սօնրա, թահրին օլունան վագըթ կէլտիկինտէն, մութպախա պիթիչիք օտանըն կէլտիլէր քի, պունտան էօթէսի գարիւնը քիրամ հազըրաթըընըն մալիւմլէրի տիր։

Կիրճէնին պու սաաթընտա օթէլտէ հէր քէս ույգուտա օլուպ, քիմսանէ րաստ կէլմէք խէվֆի եօգ իտի իսէ տէ, կէրէք Ալիս վէ կէրէք խըտմէթճիսի քէնտիլէրինի նազարտան կիզլէմէք իչուն լազըմ կէլէն իհթիեաթա րիաէէթ էտէն, կէրի տուրմագլար վէ հէր տէֆա միւլագաթ իճիթիզարընտա, մէրտիւմէնըն եուրէքլէրի չիտտէթլէ չարբար իտի։

Պու պիր միւհիմմ սըր իտի, Ալիս պունը պիլուպ, հէր նէ գատար մէրդումէ խըտմէթճի գատընըն խարտըմ իւէ պիր տէրէճէյէ գատար միւթէճէլլի օլուր իտի իսէ տէ, պիր պասգըն վուգուընտա, իճրա իթտիրի իչ իւէլէմպէտ լէքէտար իտէմէճեզէ գատար ուֆագ պիր իչ օլմադըընը օնլար իտի. լաքին Ալիս քէնտիսինի պու միւլլու պիր թէչէիքէսէ օղրամագտան գօրգմամադ տէրէճէսինտէ Մագսիմի սէվէր վէ կէնճ ատամըն քէնտիսինէ օլան մահապպէթինիպիլիր վէ տաիմա մէրդումըն քէնտիսինէ րիաէթ իտէճէնինտէն էմին օլուր իտի։

Ալիս պու ագչամ բէք միւքէտտէր օլտուղը հալտէ, պէքլէմէքտէ իտի. մէզքիւր օտանըն իթթիսալինտէ պուլունան գաբուեը աչուպ, Մագսիմին կէլմէսինէ պիր չօգ զէման պէքլէտէն Մարի՝ նիհաեէթ գաբունըն էչիկինտէ եալընըզ օլարագ կէօրինտի։

(Տէվամը)

ՏԻՐԻՆԿ

ՊԻՉՄԷԷԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ ԱԼԷԱԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 Էքսբոզըսիօնունտա 23 միտալեա իլէ 16 պէօյիւք միւքեաֆաթա նաիլ օլմուշ տըր։

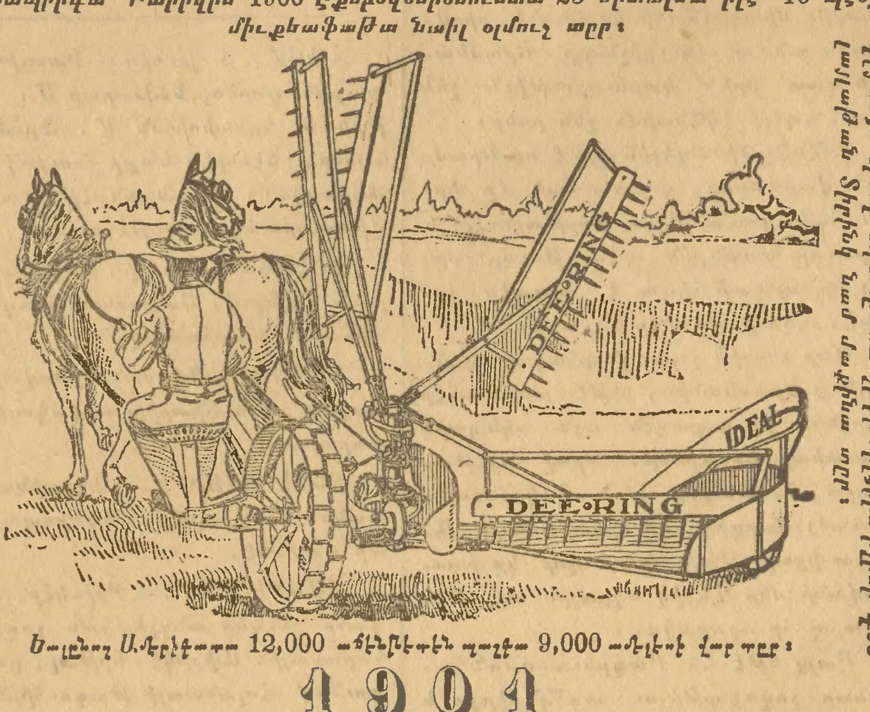

Եալըզ Ամերիգատա 12,000 ամէնէլէսին պուլէա 9,000 ամելէսի վար տըր։

1901

Իշթէ եէնի պիր սընէ տուխուլ էյլէտիք։ Միրուր իտէն զէման՝ չիֆթճի եւէզ սէնէյի կէչմիշ, պինաէն ալէյհ վուգուաթը թարիխիյէէ սըրասընա գայտ օլունմուշ տըր։ պու տէվրին թէրագգըյեաթը՝ ալէլ ումում չաեանը հայրէթ պիր տէրէճէյտէ տիր։ Մաքինա մարիֆէթի իլէ պիչմէք ֆէվգ էլ ատէ պիր թէ-թէրագգը տէեիլ մի։ 1858 սէնէսինտէ «Մարշ» նամ թըրբան մաքինասընը՝ ի-ճատընտան պէրու պու անէ տէկին սանաաթը մուհիմմէի մէզգուրէտէ կէրէք Ամերիգատա վէ կէրէք տիւնեանըն հէր պիր թարաֆընտա էն միւհիմ պիր մէվ-գը թութմուշ օլան ֆապրիգա՝ ՏԻՐԻՆԿ վէ գումբանիասը օլուպ, իմալ էյլէտի-եի մաքինալարը սաթըն ալանլարըն հատտ ու հիսապը եօգ տըր։

Իսթեհսալէրէ գաթալօկ տէֆթէրիմիզի մէճճանէն կէօնտէրիրիզ։ Մէզգիւր տէֆթէրտէ պիչմէէէ մախսուս

«Իտիալ Տիրինկ» նամ տէմէթ իթմէ «Իտիալ Տիրինկ» նամ թըրբան
» » » օրագ պիչմէ » » » թըրմըգ

կիպի միւխթէլիֆ իւլ ճինս մունթազամ մաքինալարըմըզըն րէսմլէրի մէվճուտ վէ իչպու մաքինալար՝ միւպալաղասըզ վէ ճիտտի սուրէթտէ թարաֆըմըզտան թա-րիֆ խոլընմըշ տըր։

Պու մաքինալարըն եէկեանէ տէբօզիթօսը՝ Տէրսէանէէթտէ Կալաթատա Դէօրգ պէյ խանընտա 1, 2, 3 Ն°լը մաղազալարտա, Մ. Սիտնէյ Նովէլ վէ գումբա-նիասը տըր։

Լ՝ՈՒՆԻՈՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՉՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիստէ Բլաս Վանտոմտա, 9 Նումէրօլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՔ ՇԻՐՔԷԹԻ	ԷՕՄՐ ՇԻՐՔԷԹԻ
Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 107,000,000 ֆր.	Սէրմաեէ վէ իխթիեաթ 153,000,000 ֆր.
Սէնէլիք մագպուզաթը 21,000,000 »	1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »	Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գըյմէթի 19,000,000 »	Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ ղաեէթ միւսաիտ չէրաիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպօլ Աժանսը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըսընտա տըր։

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակ-ռաները և մարդուս կազմուածքին ու-րիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՈՍՖՈՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամ-ներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդու-թեանց պատճառով և այն ատեն որ կոր-սնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեսա-կան տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Ա-րիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլ-նան, ծունկերը կը կտրուին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը ան-հանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացընելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջ-նակարգ քիմիագէտ Պիլեօն՝ O ՎO ԼԷ-ՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հը-նարեց որ կորսուած ոյժը կատարելա-պէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը-ոսկորներն ու մարդուս կազմուածք. կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարը ժուժկին կուտայ։ Անոնք որ իրենց ու-ղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, ա-նոնք որ ջղածումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վեր-ջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, ան-հրաժեշտ է որ O ՎO ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼ-ԵՕՆ O vo-lécithine Billon առնեն։ O վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է չաքարախտին, ընդունուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դե-ղավաճառներու քով։

Գ. ԷՐՄ…ԵԱՆ ՎԷ ՇԻՐԷՔԵԱՍԸ

ՊԷՕՑԻՒՔ ԷԼՊԻՍԷ ՏԷՊՕԶԻԹՕՍԸ

Սթանպօլտա Սուլթան Համամընտա Թօբալեան խանընտա Ն° 24

Էլպիսէ մաղազալարը միյանընտա էն եօկի վէ էն զիեատէ էհմիյէթլի վէ չէօհրէթլի օլան Թօբալեան խանընտա-քի էլպիսէ մաղազասընըն եօկի նամ վէ չէօհրէթ վէ խիվան վէ մէքեանը սա-լա թէպտիլ օլունմամըշ օլտուղը կիպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Էրմէնեան պիր գաթ տահա խնդիպաթ վէ խնթի-զամը խարէքի իսթիքմալ իլէ միւֆթէ-խիր տիր։

Թօբալեան խանընտաքի մաղազա միւստախտէմլէրինտէն պաղըլարընըն օ ճիվարտա մուխթէլիֆ իսիմլէր իլն միւճէատէտէն աչմըշ օլտուգլարը էլէ պիսէ մաղազալարընըն Թօբալեա-խանընտաքի էլպիսէ մաղազասը իլէ ասլա վէ գաթան իլթիրաք վէ մինա-սիպէթ վէ իրթիպաթլարը օլմադըղըն-տան, միւհթէրէմ միւշթէրիլէրիմիզին իղֆալ օլունմաեարագ Թօբալեան խա-նընտաքի էլպիսէ մաղազասընա միւ-րաճաաթ իթմէլէրի թավսիէ վէ իլան օլունուր։

ՖԻԵԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ՏՕՔՏՕՐ

Մ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԻ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ԲԺԻՇԿ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ

ԼԱՆԿԱ

Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բէյօ Մէծ Փողոց Պօն Մարշէ դէմը, 347

Բարիզէ նոր հասած ըլլալով հաս-տատած է իր դարմանատունը ի Բերա, ուր կը դարմանէ ամէն տեսակ բերնի հիւանդութիւններ և ակռաներ ըստ ամենավերջին դրութեան կատարելա-գործեալ գործիքներով։

ՁՐԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ կարօտելոց հա-մար Չորեքշաբթի օրերը առաւօտէն մինչ ցորեկ։ 25—10

PÉRA

ԵԹԷ ԿԸ ՓԱՓԱՔԻՔ առանց մեա-…ակար նիւթեր պա……ու առող-ջարար սիկարի թուղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Կ. Պիպէրեանի

ԲԵՐԱ ԵՒ ՊԷՅՕՂԼՈՒ

անուն բուն գաղղիական ընտիր սի-կարի թղթերը, որոնք ուրիշներէն ա-ռաւելութիւն մ'ալ ունին, գաղղիերէն և տաճկերէն Բերայի գունաւոր քար-տէսը պարունակելով։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Կեդրոնատեղին է. Կ. Պոլիս, Չիւմ-պիւլլի խան, Կարապետ էֆ. Պիպէր-եանի վաճառատունը։

Մեծաքանակ գնող յաճախորդաց և յանձնակատարներուն ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ԶԵՂՉ։

Ուրիշ զանազան սիկարի թղթեր ալ կը գտնուին վաճառատունս։

Կեդծերէն զգուշացէք։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐ

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ԴԻՒՐԻՆ,

ԱՆՍԽԱԼ

ԵՒ ԱՆՇՓՈԹ

Հաշուակալութեան այս նոր մե-թոտը, կրկնատոմարի հիմերուն վրայ հաստատուած, երկարատեւ փորձերովս պսակուած, առմական փորձակցի, տարեկան հաշուեկշռի, տոկոսաւոր և անտոկոս ընթացիկ հաշիւները հանելու և ամէն գործառնութեանց անհամեմատ դիւրութիւններ ընծայելով հանդերձ ժամանակի և աշխատութեան անհրե-ւակայելի խնայում մը կը պարունակէ իր մէջ, այնպէս որ ամբողջ ամսուան մը աշխատութիւնը կարելի կ'ըլլայ Մէկ ժամէն աւարտել։

Այս նորագիւտ մեթոտը վստահա-բար կը յանձնարարուի սեղանաւոր, վաճառական, գործպետ, հաշուակալ-դրագիր դասակարգերուն, մէկ խօս-քով ամէն անոնց որք հաշիւ ունենա-լու կամ բռնելու հարկին մէջ են։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը 3-4 դասով միայն կարելի է սովրիլ, որու փոխարէն պէտք է վճարել միայն մէկ լիրա օսմ.։

Պէտք եղած բացատրութիւններն ու սեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Դիմել, ամէն օր մինչեւ կէս օր, Առեւտր. վարժարան. Բանկալթի, Հարպիյէ ազիւրին դէմ։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐԻ Հեղինակ-Ուսուցիչն անձամբ կ'երթայ ամէն անոնց որք դիւրութիւն չունին վարժարան գալու։ Այս պարագայի մէջ իւրաքանչիւր այցելութեան համար մէկ մեճիտ պիտի վճարուի իբր ճամբու ծախք։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐԻ մասին գաւառներէն մեզ եղած հարցերուն հաճութեամբ կը պատասխանենք, եթէ նամակին մէջ դրօշմաթուղթ (փուլ) մը ծրարելու յօժարած ըլլան։

Դասերն ինչպէս և թղթակցութիւնները կ'ըլլան Հայ. Օսմ. և Ֆրանս. լեզուներով։

Պարապ յոգնութիւն չի պատճառելու համար ըսենք նաեւ թէ ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը արդէն կրկնատոմարի դրութիւնը գիտցողներո՛ւն կը վերաբերի։

Տոմարակալութիւն սովրիլ փափաքողք մեր կիրակնօրեայ դասերուն կրնան հետեւիլ, որոնց վերսկսումը պիտի յայտարարենք ընդհուպ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Առեւտր. և Լեզուագ.
վարժարանաց Բանկալթի.

18—30 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Տ՝ ԿԱԼԻՆՈՍ

ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐ ԹԱՊԻՊԸ

ԽՈՒՍՈՒՍԻՍԻ

Կալաթատա Սանտըգճըլար Ճատտէ-սինտէ 97 Նումէրօլու Թէտավիխանէ-սինտէ խասթալարը գապուլ վէ թէտա-վի իտէր։ Պէլ սօղուգլուղունուն էն չէ-տին վէ էն միւզմին հալինտէ վէ օն-տան սօլաեը զուհուր իտէն պիր չօգ խորար եօլու իլլէթլէրինի միւշթէհիր պուլունան տօքթէօր ԿԱԼԻՆՈՍ՝ էն եէնի վէ ալէա ուսուլ իլէ, հիչ աղրը հիսս իթտիրմէքսիզին, ազ միւտտէթ զարֆընտա թէտավի իտէր։ Թէրէտ-տիւտ իտէնլէրտէն՝ իւճրէթի խասթա-լըգլարընըն չիֆասընտան սօնրա ալընա-պիլիր։

ՖՐԷՆԿԻ Ղաեէթ եէնի վէ Եվրոբատա թաթպիգ օլունան սօն ուսուլ իւզրէ, Ֆրէնկի խասթալըղընը թամ մուվաֆագըյեէթլէ թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ 4տէն10ա գատար Կալաթատա Սանտըգճըլար Ճատտէսին-տէ, Գարագէօյ օթէլի գարշըսընտա ամպաճը տիւքեանը իւզէրինտէ, 97 ոմէրօլու Թէտավիխանէսինտէ պու-լունուր։

Տէր և Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Թ. ԳԱՑՍԸՐԵԱՆ

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱԽԼԻՑԷԼԻ

ՕՍՄԱՆԻՑԷԼԷՏԷՆ

ԵԸԳԱՆՄԸՇ ՎԷ ՖԻԼԹՐԷԼԷՆՄԻՇ

ԷՆ ԱԼԷԱ

ԶԷՅԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐԸ

Մէնէքշէ բաեինալը Օս-մանլը միւրէքքէպլէրի վէ սաիրէ մուխթէրիի Կիրիտի Ալմէտ Շէվգը պէյ թարա-ֆընտան պու տէֆա իխթի-րա իտիլէն«ֆիլթրէ» ալէթի վասըթասը իլէ, ուսուլը ֆէննիսի տաիրէսինտէ եր-գանմըշ վէ սիւզիւլմիշ վէ միտէեի իխլալ իտէճէք հէր նէվի մէվատտը էճնէպիյէէ-տէն արի վէ պէրի գըլընմըշ խալիս վէ նէֆիս զէյթուն եաղլարը մէվգըը ֆիրուխ-թա վազ օլունմուշ տըր։

Պուննուն խիլաֆընը ֆէննէն իսպաթ իտէնլէրէ՝ իմալաթխանէ թարաֆընտան 50 օսմանլը լիրասը վէրիլէճէկի տախի թէահհիւտ օլունուր։ Իչպու եաղլարըն կէրէք նէֆասէթինի վէկէրէք ֆիաթճա էհվէնիյէթինի թէճրիւպէ իթմէք իս-թէյէն էրպապը մէզագա՝ տէրունինտէ աթիգ եարըմ գըեէ զէյթուն եաղընը հավի վէ չիչէնին աղզը մուխթէրիի Կիրիտի Ահմէտ Շէվգի մէօհրի իլէ մէմ-հուր գաբալը չիշէլէրտէն պէհէր ատէ-տի 5 ղրուշ ֆիեաթլա սաթըլմագտա տըր։

Եաղ իսկէլէսին է 29 նումէ-րօլու Նիգօլաքի Բարատօբուլօսըն մա-ղազասընա միւրաճաաթ պույրուլմասը իլան օլունուր։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Երիտասարդ մը՝ հմուտ Թուրք. և Ֆրանս. լեզուներու, գիտական բոլոր ճիւղերու, և վկայեալ Պետական բարձր. վարժարաններէ, տրամադիր է այցելութեամբ դասեր տալու։

Դիմել Սմբատ Դաւթեան գործակալութեան, (Սիրքէճի, Խօրասանճեան խան)։

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

Երիտասարդ մը հմուտ հայերէն, ֆրանսերէն և անգլիերէն լեզուաց և տոմարակալութեան և որ գործի մէջ գտնուած է, պաշտօն կը փնտռէ առեւտրական տան մը մէջ իբրեւ հմայ. յուն կամ այցելու գրագիր —խիստ չափաւոր վարձատրութեամբ կը գոհանայ։ Դիմել Մերճան Զարչըսի Մարգարեան գրատուն։ 10—10

ՀԱՅ ՍՆՏՈՒԿՃԻ ՀԱՐՍՆԻՔԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԸԼԸՃՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիյէ

ԱՊԱՌԻԿ

ՄԻ՛ ՈՒԶԷՔ

ԶԳԻՏԻ

ՏԱՄ

ԱՊԱՌԻԿ

ԶԳԻՏԻ ՏԱՄ

Ճամբորդներու համար	5 %	զեղչ
Ամուրիներու	»	10 % »
Աղջիկներու	»	50 % «

ՉՈՐՍ ԱՆԳԱՄ ԿԱՐԳՈՒՌՈՂՆԵՐՈՒ ՁՐ

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը իր նշանաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը զանազան արուեստահանդէսներումէջ 400է աւելի չքադրամ և պատուոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զոր և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմացը զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

THE SINGER MANF.G. CO. TRADE MARK

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՒԼՆ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումպարաճի փողոցին անկիւնը գտնուած չէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Ղալաթիա՝ Գարաքէօյ Թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Մահմուտ Փաշա Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մասնաճիւղք՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԷՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899տա	միրի իւլ իճրա	էօմիւր սիկուրթասը	պէտէլի	ֆրգ.	19,534,276
»	»	եանկըն	»	»	460,267,203
»	»	»	»	բրիմի »	1,433,965

Էօմիւր սուրէթէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէտտիլ չէրաիթ իլէ սիկուրթա ագտ իտէր

Եանկընտան սօնրա հէր նէվի պինա վէ էշեա իւզէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Նագլիյաթ սիկուրթասընտան մալ, էվրագը նագտիյէ վէ վափօր սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896տա 18½%, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

(Տէրսաատէթտէ Գրետի Լիոնէ,
Շիրքէթին Պանքըլէրի)Լօնտրատա Անկլօ Աւսթրիան Պանգ,
(Սօֆեատա Պանգ Նասիօնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իչիւն միւստախտէմ վէ միւթէ-պէր քէֆալէթլի աճէնթէլէր արանըլըյօր

Թիւրքիա իչիւն ումումի աճէնթի
ԵՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա Մէրթէպանի սօգագ, Ճէտիտ խան

)(205)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ՎԷՊ ՅՕՀՄԱՑԻՆ ՆԵԱՆՑԻ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԲ.

—Աչքդ խաղա՛ տղա՛յ, բացագանչեց մայրը աս հանֆուլա՞ն ուրկէ գտար։

—Ձէ՞ք հաւատար կոր, Տագրեան էֆէնտիին եղբօր աղջիկը քրոջս ղրկեց կ'ըսեմ նէ՛։

Աղջիկը միշտ թերահաւատութեամբ առաւ եղբօրը ձեռքէն գոհարին տուփը ու սկսաւ ապարդիւն ճիգեր ընել զայն բանալու։

—Բա՛ հանֆուլը մը բանալը անգամ ձեռքէդ չի գար, սաստեց մայրը, աղջկան անճարակութեանը վրայ զայրացած ու յաղթապանծ ձեւով մը զըսպանակը ճնշելով։

Նա՛հ այսպէս կը բանան, ըսաւ։

Տուփը բացուելուն պէս կարմիր անդուսէ ներքնակը աչքի զարկաւ տ-ռաջին տեսութեամբ, որուն կեդրոնին մէջ գոհարը կը փայլէր ակնախտիղ շողացումով։

Օրիորդը հիացական բացագանչութեամբ մը ձեռքը աղամանդին երկնցուց ու զայն մեծ դժուարութեամբ տեղէն հանելով, սկսաւ զննել։

—Է, ալ հերիք նայիս գոչեց մայրը թո՛ղ որ քիչ մ'ալ ես նայիմ։

—Կեցի՛ր դուն մարիկ, քիչ մը ետքն ալ կրնաս նայիլ։

—Բուկդ է քոյրիկդ, յարեց Արսէն, ամէն օր կրնաս նայիլ ուզածիդ չափ։

Աղքատ աղջիկը ուշադրութեամբ զննելէ ետք մօրն յանձնեց զայն ու շուարած ձեւով մը.

—Հաւատալս չի գար կոր ախպարիկ, ըսաւ, իրա՞ւ իմս է աս մատնին ան ինչ բարեսիրտ աղջիկ է եղեր. ասանկ ծանրը մատնի մը մարդ մարդու կուտա՞յ։

Գտնողը քսան ոսկիի չի ծախեր, ըսաւ մայրը, գնահատողի ձեւով. հայրերնիդ, հէմէն աչքը քէօռնայ ըսեմ, ասանկ հինգ վեց կտոր էլմաս ունէր ծախեց կերաւ։

—Ձեռ ըսեր որ, յարեց Արսէն, Գըրիգորեանց էֆէնտին հայրս հարցուց, ես ալ մեռած է, ըսի։

—Աղէկ չես ըրեր զաւակս, չիտակը խօրատելու էիր, մօրս ունեցածը չունեցածը ծախեց կերաւ, ետքն ալ գլուխը առաւ կօրսուեցաւ» ըսելու էիր։

—Ինչ գիտնամ շուարեցայ, կարծեցի որ ատանկ ըսեմ նէ գէշ գաղափար պիտի ունենան մեր վրայ։

—Ինչո՞ւ գէշ գաղափար ունենան, աւելի աղէկ աչքով նայելու են, դուն վեց ամսու էիր, ձգեց գնաց, անկէ ի վեր պատիւովնիս ապրած ենք, մարդու վրայ ծանրութիւն չենք ըրեր, աշխատեր, կերեր ենք։

Աղջիկը որ հոգւով մարմնով աղամանդեայ մատնիին փարած, չարունակ անոր վրայ կը հիանար, վերջապէս մատն անցուց զայն և քանի մը անգամ աջ ու ձախ ճօճեցնելէ ետք ելաւ մօրը ձեռքը պագաւ յուզումներու պոռթկումին մէջ։

—Ո՛ւյ զաւակս, երկուքնուդ ալ պսակը պագնեմ, դօշքինը տեսնեմ, իշալլահ բարեմաղթեց մայրը սրտաբուխ օրհնէնքով, մեզի ուրախացնողներն ալ հէմէն Աստուածամարը խնդացնէ, այսքան տարի է էլմաս մտած չէր տունիրնիս, փառք Աստուծոյ, աս աղջկան երեսէն ան ալ տեսանք, իշալլահ աս մատնին ուղուր կը բերէ տէ, ալ աս քաշած նեղութիւններնուս վերջը կուգայ։

Աղջիկը ուսանողին ձեռքը թօթուելով.

—Շնորհակալ եմ ախպարիկ ըսաւ, քու շնորհիւդ ասանկ ծանր բղակի մը տէր եղայ։

—Քու բարեսրտութեանդ փոխարէն արժանացար մատնիին, պատասխանեց Արսէն վեհանձնութեամբ. դուն աչքիդ լոյսին պէս պահած «ուտէնիդ ու բանիօֆներդ» ախպօրդ գործին առաջ երթալուն համար ղրկեցիր, Աստուած ալ օրիորդ Ալիսը թելադրեց այս առաքինութիւնդ վարձատրելու։

Մայրը երկու զաւակներուն փոխադարձ սէրն ու բարեսրտութիւնը տեսնելով.

—Դուք որ մինչեւ ետքը ասանկ զիրար սիրէք, իրարու վրայ գուրգուրաք նէ, մայրերնիդ ալ ամէն քաշածները կը մոռնայ, ըսաւ սրտագեղ ուրախութեամբ։

Այս համեստ ընտանիքին խօսակցութեան ամբողջ նիւթը Տագրեաններուն ընդունելութիւնն ու նուէրը եղաւ։ Մատնետուփը չէր վերցուած դեռ և ձեռքէ ձեռք շրջանը կ'ընէր տան անդամներուն։ Տանտիրուհին կրկին բացաւ զայն, ներքնակին վրայ թուղթ մը զետեղուած էր, հետաքրքրութեամբ դուրս հանեց։

—Բա՛, մ'ըներ մայրիկ, առարկեց օրիորդը սրտաղողով. այն թուղթը մատնիին չաւրուելուն համար դրած ըլլալու են։

Մայրը կարեւորութիւն չտուաւ աղջկան հետաքրքրութեան ու թուղթին ծալքերը մանալով ուշադիր զննելէ ետք, Արսէնի երկնցնելով.

—Ֆապրիգային թուղթը ըլլալու է, ըսաւ, Ֆրէնկները ինչ որ ծախեն մէջը թուղթ մը կը դնեն։

Արսէն մօրը ձեռքէն առնելով թուղթը, աջ ու ձախ դարձուց, տաճկերէն գիրեր կար վրան, ուշադրութեամբ կարդաց «հինգ լիրա օսմանեան» գըրուած էր թուղթին վրայ տաճկերէն ու գաղղիերէն, մտահոգութիւնը պատեց զինք, ինչ էր արդեօք։

—Շատ վրան նայեցար, Արսէն, հարցուց մայրը, չե՞ս կրնար կոր մէջէն ելլալ։

—Մէջէն չելլալիք բան չկայ, մինակ թէ...

—Ինչ մինակ թէ, խելքի դէմ բա՞ն մը կայ մէջը։

—Այո՛, հինգ ոսկի գրուած է վրան։

Հինգ ոսկիին ձայնին վրայ, մայր ու աղջիկ խոշոր խոշոր բացին իրենց աչքերն ու թուղթին վրայ ծռեցան։

—Ընտո՞ր հինգ ոսկի գրուած կ'ըլլայ, հարցուց մայրը, ուրիշ բա՞ն մ'ալ գրուած չէ՞։

Բանակցութիւն մը սկսաւ թուղթին նկատմամբ որ պարզապէս հանելուկ մ'էր։ Արսէնի մէջ կասկածը մտցուցած էր, արդեօք պոնտոնի ըսած թուղթը ա՞յս էր, բայց ինչու դրամ ըլլային հոն ատանկ արժէքաւոր գումար մը, յուսախաբութենէ ալ կը վախնար, մանաւանդ կը զգուշանար հիւանդութենէ նոր ապաքինած մայրը յուզելէ. ուստի թուղթը գրպանը դրաւ և դուրս նետուելով, սկսաւ ծանօթ մը փնտռել, անկէ լուսաբանուելու համար և այս իրարանցումով ծըխավաճառ սեղանաւորի մը խանութին առջեւ հասաւ։ Հպարտ էր, չէր ուզեր մարդուն առջեւ պզտիկ իյնալ, եթէ իրօք պոնտոնի չըլլար ձեռքինը. միւս կողմէ տգէտ երեւալ ալ չէր ուզեր, ուստի գրպանէն մէկ երկու թուղթեր հետ հանեց պանքնօթն ու մարդուն առ- պակենտուկին վրայ դնելով գրպանին մէջ ուրիշ թուղթ մը փնտռել կեղծեց։

(Շարունակելի)